

SEK AKTUELLT

Nyheter från standardiseringen inom elområdet

Innehåll:

I spåren av
Covid-19
(3–4)

Välfärdsteknik
och omsorgsstöd
(5–9)

Smart, avancerad
vägbelysning
(19)

Ny SEK Handbok
för fastighetsnät
(21)

CEN–CENELEC
Innovation Plan
(23–24)

SEK NYHETSBREV

SEK Svensk Elstandard fastställer svensk standard inom elområdet en gång i månaden, tio månader om året. Genom att prenumrera på SEK Nyhetsbrev får du automatiskt avisering om ny fastställd svensk standard inom det elektrotekniska området och information om standarder som snart upphävs.

Varje månad lyfts också en standard fram lite extra, som Månadens standard. Kanske är nästa månadens standard från din tekniska kommitté...

Enklast anmäler du dig till SEK Nyhetsbrev via formuläret på hemsidan, elstandard.se/nyhetsbrev/.

I SPÅREN AV COVID-19

De flesta människorna inom det svenska näringslivet är mer eller mindre påverkade av samhällsförändringarna i pandemins spår. Också standardiseringsverksamheten blir berörd och på kort sikt är det främst de fysiska mötena som påverkats, vilka alla har ställts in eller gjorts om till distansmöten.

INOM MÅNGA institut, branschorganisationer och även från forskarhåll förutspås att återgången till ett helt normalt samhälle kommer att ta lång tid, vissa prognostiserar att ett normalt samhälle inte är uppnått förrän framåt slutet av 2022. SEK följer utvecklingen av Covid-19 nogsamt och har startat ett arbete med att försöka analysera vilka mer långsiktiga konsekvenser som pandemin kan få för standardiseringen och då speciellt för SEKs verksamhet.

Finns det då något som kan anses positivt i spåren av Covid-19? Jovisst, tillämpandet av distansmöten har starkt bidragit till att fler personer, åtminstone nationellt, har kunnat delta i möten och haft större möjlighet att aktivt ta del av mötesarbeten. Därtill tillkommer också de ekonomiska och miljöbesparande delarna som omfattas av den begränsande rörelsefriheten. Så kanske, ur dessa tvingande och extraordinära åtgärder i pandemins spår, kommer något gott som ett resultat av ändrade arbetsmönster och en ökad flexibilitet.

Kopplat till den påverkan som Covid-19 medför, finns en artikel i detta nummer om arbetet inom SEKs systemkommitté 2, Tekniskt omsorgsstöd, som främst speglar det internationella arbetet inom IECs systemkommitté Active Assisted Living. Ett arbete som ska främja och underlätta sjukvårdskopplade åtgärder och produkter för att förebygga och lindra ohälsa på ålderns höst. Ett ämne som är högaktuellt i tider som dessa. Även en artikel som presenterar vägledning för hur man upprätthåller funktionen i system där okända faktorer kan ha ett avgörande inflytande finns att läsa i detta nummer.

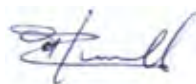
I övrigt har IEC samt CENELEC och alla dess medlemsländer försökt hjälpa till i bekämpandet av Covid-19 genom att tillgängliggöra standarder kostnadsfritt inom området för respiratorer. Standarderna är ämnade för företag som ställer om sin produktion i tillverkningen av delar eller kompletta produkter till sjukvården. Mer finns att läsa kring detta på SEKs hemsida.

Tyvärr kan ingen i dagsläget med säkerhet säga när samhället börjar återgå till mera normala förhållanden där större umgängen och möten tillåts. Som en riktlinje har både IEC, CENELEC och SEK aviserat att inga fysiska möten bör ske under sommaren. Hur det kommer att bli efter sommaren återstår att se och till dess får vi leva med distansmöten och virtuell fika.

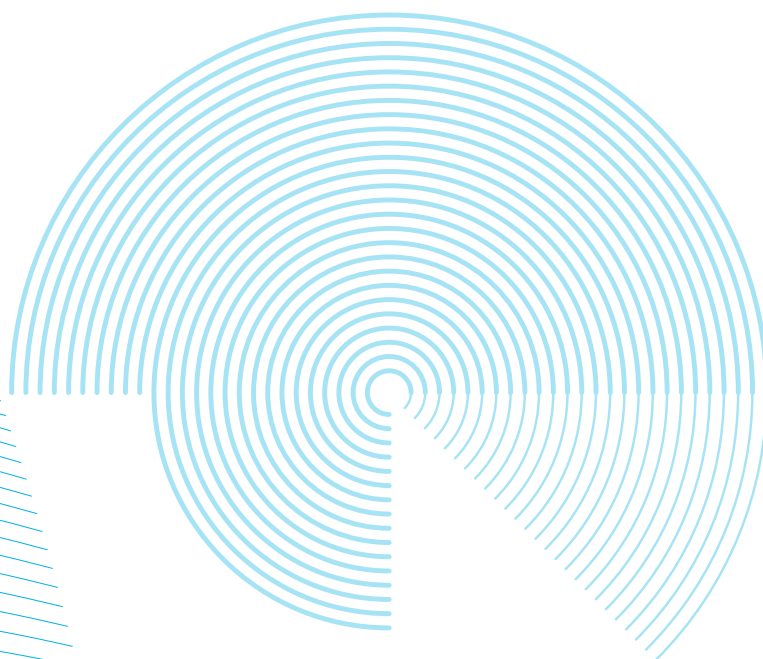
Jag vill som avslutning passa på att tacka ALLA experter, ledamöter och övriga deltagare i SEKs verksamhet för det professionella och flexibla omställningsarbete

som gjorts i samband med Covid-19 och som inneburit att standardiseringsarbetet ändå fortgår på ett mycket positivt sätt, all heder till er alla!

Jag önskar er alla en hälsosam och trevlig sommar,

Thomas Korssell, vd

VÄLFÄRDSTEKNIK OCH OMSORGSSTÖD

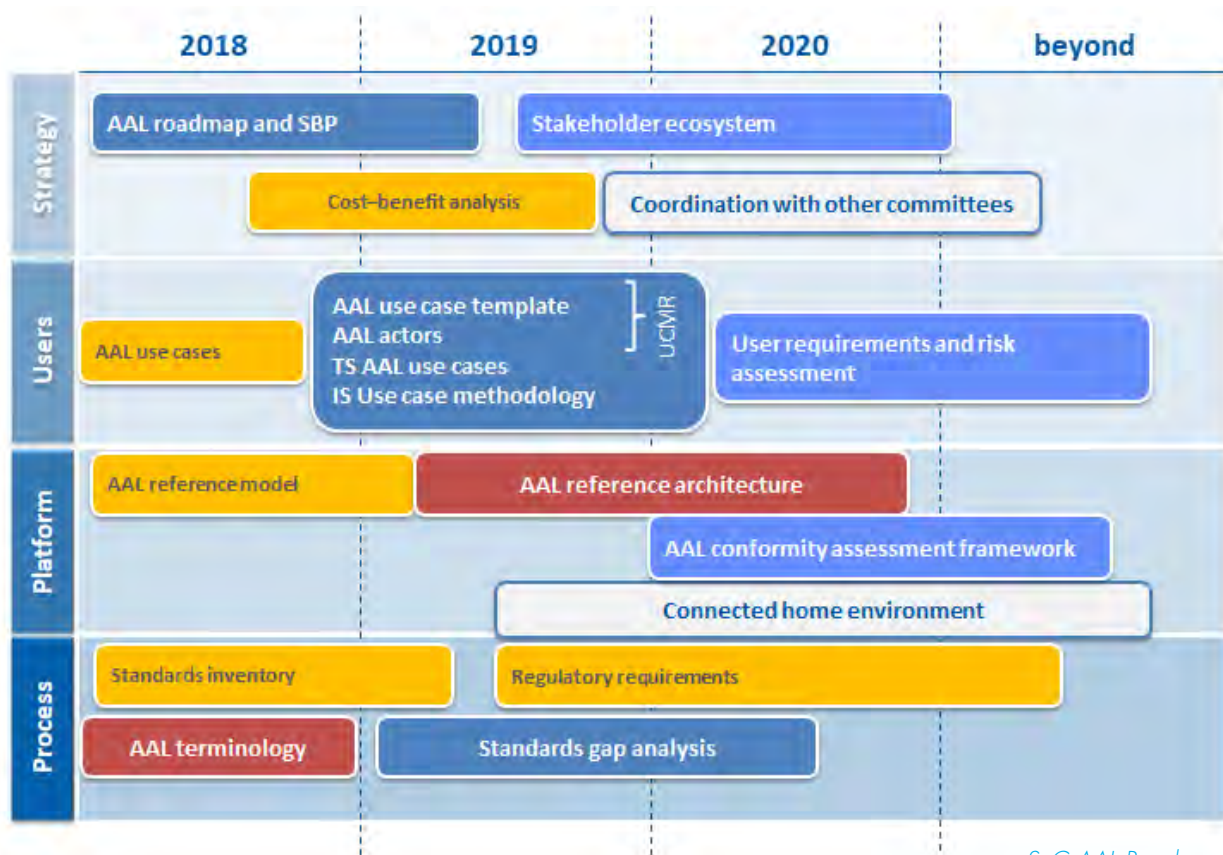
Framförallt i industriländerna håller de äldre på att bli en betydande del av befolkningen. Många lever också längre och behovet av stöd i vardagen ökar.

EN ÖKANDE ANDEL äldre i kombination med begränsade resurser ger nya utmaningar. Samtidigt ger den tekniska utvecklingen nya möjligheter. Tillsammans med medicinska landvinningar och en större teknikvana öppnas därmed för nya lösningar för stöd och vård utanför sjukhus och vårdinrättningar.

Runt om i världen är därför utvecklingen livaktig inom det område som ofta kallas för välfärdsteknik. Enligt Socialstyrelsen är detta "Digital teknik som syftar till att bibehålla eller öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för en person som har eller löper förhöjd risk att få en funktionsnedsättning". Men här får man se upp, för utanför definitionen faller alltså tekniska system eller hjälpmedel som inte är digitala, och kanske också sådana som huvudsakligen utnyttjar digitalteknik internt.

Däremot kan de ingå i det som Socialstyrelsen kallar "hjälpmedel för det dagliga livet", dvs "individuellt utprovad produkt som syftar till att bibehålla eller öka aktivitet, delaktighet eller självständighet genom att kompensera en funktionsnedsättning". Ett systemperspektiv skulle kunna knyta ihop de båda begreppen och samtidigt inkludera personalen, som fortfarande finns kvar, på något sätt.

Närmare ett sådant systemperspektiv kommer vi med termen välfärdsteknologi, i varje fall med Socialstyrelsens definition (på ett annat ställe):

SyC AAL Roadmap.

Plan för arbetena i systemkommittén för Active assisted living.

"kunskapen om och användandet av teknik som kan bidra till ökad trygghet". Här närmar vi oss också något av kärnan i standardiseringen, som vi ser det i vardagen här på SEK.

SYSTEMKOMMITTÉN

Därför har IEC inrättat en systemkommitté för AAL, Active Assisted Living, som har skaffat sig en central position i det internationella arbetet med standarder och vägledningar inom området. Kommitténs uppgift är att främja standardisering av produkter, tjänster och system för att förbättra livskvaliteten och möjliggöra självständigt boende för alla brukare i alla åldrar. Det avspeglas i den definition av AAL man enats om i IEC, se Electropedia (www.electropedia.com), och man kan notera att det alltså inte bara handlar om de äldre.

Kommittén ska skapa en förståelse för frågan, som tar hänsyn till teknik- och marknadsutvecklingen och som gagnar alla AAL-användare. Den ska också främja standardisering, för att öka användarvänlighet och tillgänglighet, och möjliggöra interoperabilitet mellan produkter, tjänster och system från olika leverantörer. Dessutom ska kommittén behandla skydd, säkerhet, privatliv och andra frågor på systemnivå.

Initiativet till att inrätta SyC AAL kom från Japan och Tyskland, två industriländer med en hög andel äldre i befolkningen. Kommitténs arbete har funnit intressenter i 26 länder och omfattar nu ett mycket brett område. Eftersom de flesta frågorna inte är unika för varje land, kan det finnas ett värde i gemensamma vägledningar – och i ett gemensamt utbyte av kunskaper och erfarenheter under arbetets gång. Kommittén samverkar därför också med flera andra grupper inom den internationella standardiseringen.

På vanligt sätt har också SEK Svensk Elstandard, som är den organisation som är svensk medlem i IEC, inrättat en svensk spegelkommitté, systemkommittén SEK SK 2. För att inte interferera med Socialstyrelsens definitioner fick den namnet "Tekniskt omsorgsstöd". Deltagande är öppet för alla intresserade svenska myndigheter, förvaltningar, leverantörer, vårdgivare och andra organisationer, och SEK SK 2 väckte inledningsvis ett visst intresse.

TEKNIKEN

En tyngdpunkt hos systemkommittén ligger på de olika hjälpmedlens och systemens samverkan med varandra och med andra system och installationer i det uppkopplade hemmet. Belysning, larm och ventilation är några

traditionella exempel. Där ingår också fordringar på IT-säkerhet och liknande övergripande frågor.

Systemkommittéer inom IEC ska egentligen inte skriva egna standarder, utan mer samordna och stödja arbetet i de tekniska kommittéer som berörs av området. Läs mer om detta på sid 25 i SEK Aktuell nr 1/2020. Att ta fram en referensarkitektur och samla in och studera användningsfall, use-cases, är därför en naturlig början på arbetet, också i den här systemkommittén.

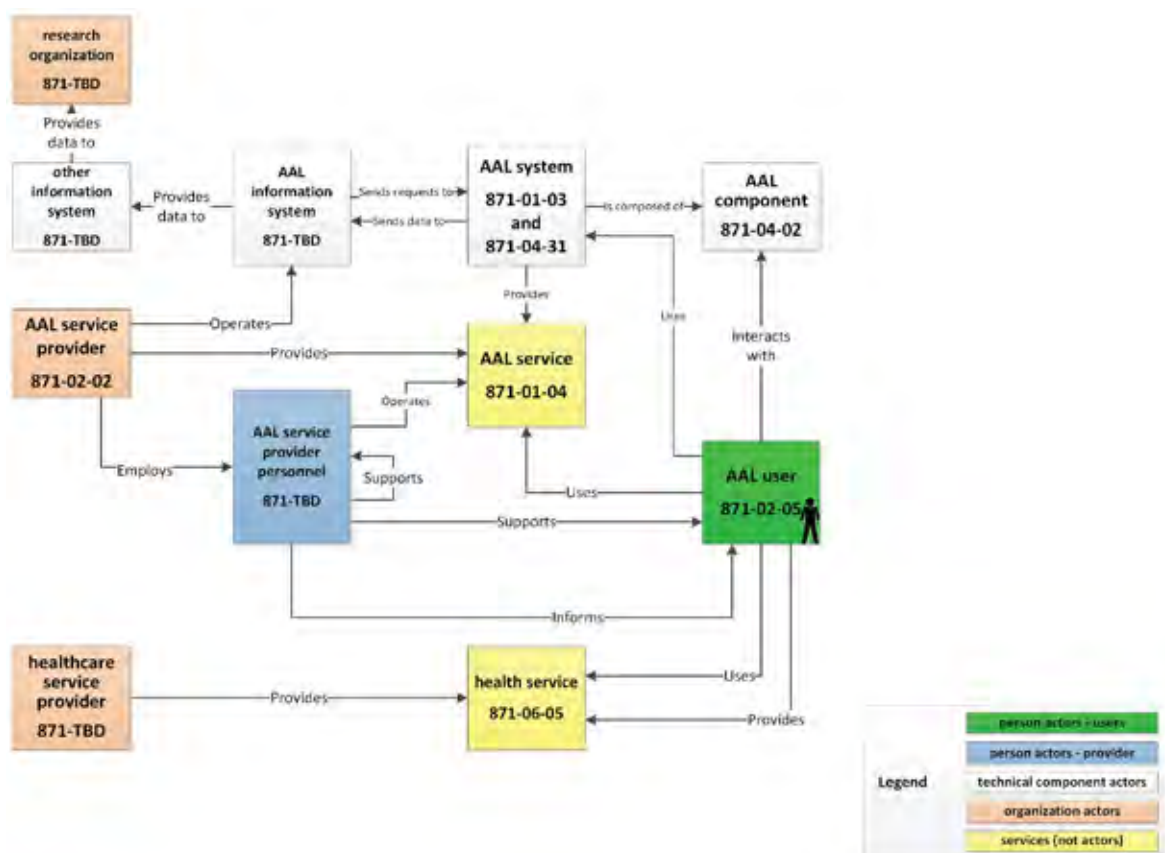
Ett område som AAL-kommittén tidigt börjat titta på, är det som brukar kallas funktionssäkerhet, alltså ungefär tillförlitligheten hos kritiska delar i ett system. Sådana delar, till exempel ett trygghetslarm, ska helst inte sluta fungera om någon annan, mindre kritisk del lägger av. Inom processindustrin har man sedan länge haft ögonen på dessa frågor. Där har IEC TC 65 gjort ett banbrytande arbete som utnyttjats inom andra branscher och som också ligger till grund för projektet IEC 63168 i SyC AAL.

Ju mer beroende man blir av att vara uppkopplad, desto viktigare blir kvaliteten på den fysiska förbindelsen. Kommittén nämner därför särskilt ett nära samband med arbetena med standarder för installationsmateriel i IEC TC 23 (SEK TK 23) och för fastighetsnät för informationsöverföring i ISO/IEC JTC 1/SC 25 (SEK TK 215).

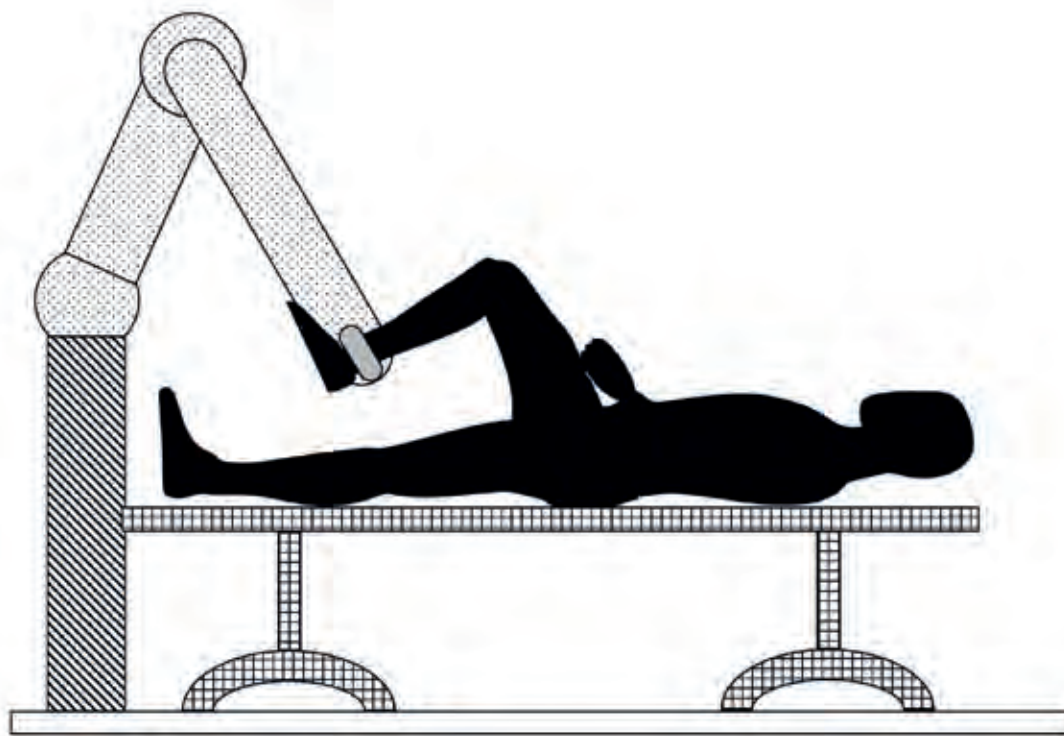
VÅRDGIVAREN

Själva tekniken är bara en del av en tjänst, eller av en kombination av tjänster. Därför räcker det inte med standarder för utrustning och tekniska system, också olika aspekter och nivåer på tjänsterna kan behöva redas ut gemensamt i samarbete mellan olika specialister. Därför arbetar systemkommittén AAL också med att ta fram vägledningar för de anslutande tjänsterna.

En fråga som då omedelbart dyker upp är när det kan löna sig att införa tekniska, till stor del IT-baserade,

Förhållandet mellan olika aktörer för att ge tekniskt omsorgsstöd, hämtat från IEC TS 63134, Active assisted living (AAL) use cases. Siffrorna anger termnummer i IEV, www.electropedia.org. Källa: IEC

Standarden SS-EN IEC 80601-2-78 täcker medicinska robotar för rehabilitering, bedömning, kompensation och lindring, oavsett om de används i sjukhusmiljö eller hemma.

Bild: IEC

system för sjukvård och rehabilitering i hemmet. Alltså har AAL-kommittén börjat där och de första resultaten är klara och utgivna. Inte som standard dock, utan som dokument av mer vägledande natur. Det hindrar inte att de kan vara av intresse också för svenska förhållanden.

Den första delen, IEC 63234-1, ger ett beskrivande ramverk och ett formulär för en ekonomisk bedömning av ett införande av tekniskt omsorgsstöd och ny välfärdsteknik. Den andra delen, IEC 63234-2, innehåller ett exempel på hur man använder ramverket, särskilt för att göra en ekonomisk bedömning av att införa fjärrövervakning av kroniskt sjuka som vistas hemma. Bedömningen i exemplet genomförs med perspektivet hos den som betalar för systemet och tjänsterna, dvs vanligen den offentliga sektorn eller försäkringsbolag. I höstas startade AAL-kommittén ett projekt att ta fram en vägledning för yrkesutbildning och kompetensbedömning för personer som arbetar inom området, både ingenjörer och vårdpersonal. Detta projekt drivs i en arbetsgrupp med namnet "Regulatory affairs" som lockat särskilt många medlemmar.

ROBOTAR OCH ANNAT

På systemnivå kan det tekniska omsorgsstödet gränsa till andra tekniska system i hus och hem, eller ha delar gemensamt med dem. På komponentnivå är det bara

fantasin som sätter gränsen för vad som kan ingå, vad gäller olika slags sensorer, robotar eller gränssnitt mellan människa och system. Därmed berörs också arbetet med standarder inom andra teknikområden, t ex larmsystem (IEC TC 79), hörapparater (IEC TC 29), bärbar elektronik (IEC TC 124) och utrustning för ljud och bild (IEC TC 100).

Ett projekt i kommittén beskriver kraven på funktionen hos servicerobotar. Det ska komplettera de standarder som redan finns, t ex från robotkommittén ISO TC 299 och kommittén IEC TC 59 för hushållsapparater. Specifikt medicintekniska robotar omfattas inte. Där finns standarden SS-EN IEC 80601-2-78, som täcker medicinska robotar för rehabilitering, bedömning, kompensation och lindring, oavsett om de används i sjukhusmiljö eller hemma.

Inom vård och omsorg är IEC mest känt för standarderna för säkerhet och väsentliga prestanda för medikerteknisk utrustning och inom områdena radiologi och diagnostisk bildgivning. Svenska företag och vårdgivare bidrar där sedan länge aktivt i arbetet med nya och förbättrade internationella, europeiska och svenska standarder.

Det finns såklart en gränssyta mellan tekniskt omsorgsstöd och medicinsk teknik. På det senare området finns gott om myndighetsregler och standarder som beskriver

krav och förfaranden som är till för att trygga säkerheten för patienter och vårdpersonal. För medicintekniska IT-nät finns särskilda standarder och vägledningar, som även kan bli aktuella för delar av välfärdstekniken. Projekt inom området e-hälsa finns också i den europeiska standardiseringsorganisationen ETSI, som bl a lämnat ifrån sig en ETSI-standard (ES 203 668) "considering data recording requirements for eHealth".

EN STATLIG UTREDNING

I Sverige är det här området särskilt aktuellt, eftersom utredningen om välfärdsteknik i äldreomsorgen nyligen avgett sitt betänkande "Framtidens teknik i omsorgens tjänst" (SOU 2020:14). Utredningen skulle bland annat identifiera och analysera förutsättningar och eventuella hinder som finns för att använda välfärdsteknik inom äldreomsorgen. Den skulle också analysera vilka nya stöd som omsorgspersonal, arbetsledning och verksamhetsledning behöver för att använda välfärdsteknik inom äldreomsorgen.

I direktivet till utredningen konstateras att kommuner efterfrågar information om tekniska möjligheter och om goda exempel på lösningar som fungerar i andra kommuner. Ämnet standarder kommer därför upp några gånger i betänkandet, särskilt lyfts tre standarder fram. Utredningen har haft en syn på välfärdsteknik som ligger närmare AAL-begreppet, än Socialstyrelsens definition. Denna lyser ändå igenom, när man ser vilka standarder som lyfts fram. En är förstas SS-EN ISO/IEC 27001 om ledningssystem för informationssäkerhet. En annan är "EU-standard EN 301549" med tillgänglighetskrav för IKT-produkter och IKT-tjänster, som utredningen noterar bara används av en minoritet av landets kommuner, och en tredje är SEK TS 50134-9 om IP-baserad kommunikation för trygghetslarm, baserad på det svenska projektet SCAIP, SS 91100.

Utredningen betonar vikten av standarder, som genomgående beskrivs som ett värdefullt hjälpmedel som förvaltas och som man kan utnyttja. Till exempel bör man "använda standarder vid upphandling när nya lösningar tas fram". Det är också "bra att först fundera på vilka standarder och regelverk företag och tjänster ska efterleva för att få samarbeta med aktuell verksamhet".

DEN OKÄNDA DYNAMIKEN

Att standardisering är en dynamisk och pågående process framgår däremot endast svagt. Utredningen slår dock fast att "Standardisering bedrivs huvudsakligen av ideella föreningar, s k standardiseringsorgan" och framhåller att "Etableringen av gemensamma specifikationer och standarder behöver göras på minst nationell nivå".

Det finns ett tydligt undantag från synen på standarder som något statiskt existerande, nämligen i det relativt självständiga avsnitt som behandlar regeringens standardiseringsstrategi, och då med fokus på regeringens arbete "för att främja standardisering inom socialtjänst och hälso- och sjukvård".

På det internationella planet pågår detta arbete. Intresset i IEC-gemenskapen för frågor kring tekniskt omsorgsstöd är alltså starkt och systemkommitténs olika arbetsgrupper har deltagare från många länder, dock inte någon från Sverige.

Utredningen föreslår att regeringen inrättar ett nytt strategiskt innovationsprogram som förenar hälsa, vård, omsorg och teknik. Kanske kan ett sådant program belysa området och tända ett svenskt intresse att delta i det arbete med standarder och vägledningar som pågår inom området välfärdsteknologi, inte minst i systemkommittén för AAL inom IEC.

THOMAS BORGLIN
SEK SVENSK ELSTANDARD

—> INTRODUKTIONS- OCH FORTSÄTTNINGS- KURS

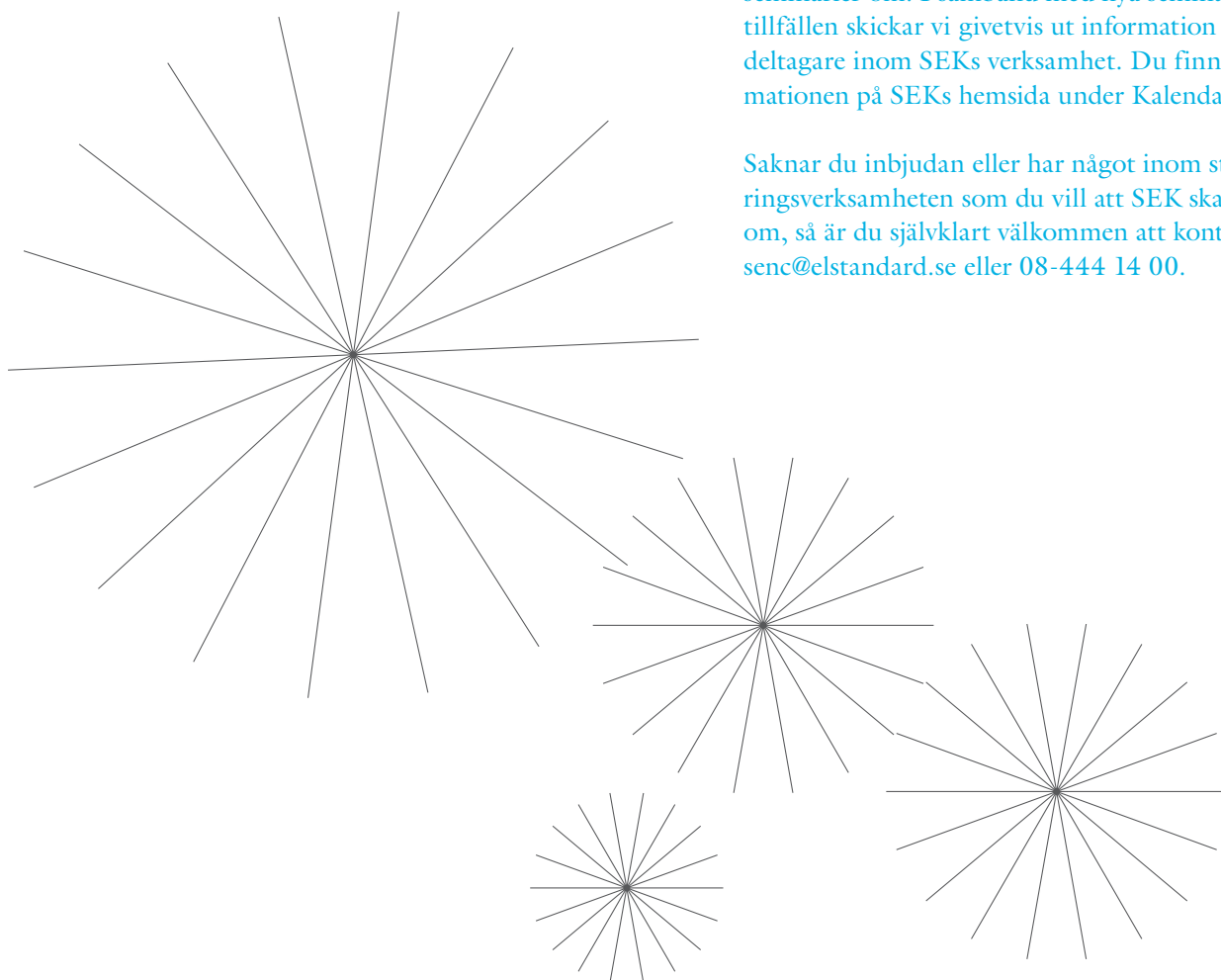
Två gånger per år arrangerar SEK introduktionsseminarier om standardiseringen inom SEKs verksamhet, vilka verktyg som står till förfogande och hur du som deltagare kan få ut mest av ditt engagemang. Det introduktionsseminarium som var inplanerat i mars i år blev tyvärr inställt på grund av de rådande omständigheterna med COVID-19. Den 4 november är bokad som dag för nästa introduktionsseminarier, men vi följer upp med fler datum om vi inte kan erbjuda plats åt alla som vill delta vid det tillfället.

Den 19 november har vi årets fortsättningsseminarium för dig som har deltagit en tid inom verksamheten och vill ha lite repetition och djupare kunskaper om regelverk och effektivt deltagande. Inbjudan kommer att skickas ut till deltagare som deltagit minst ett år i verksamheten.

Under maj och juni 2020 genomförde vi ett par tvåtimmars, digitala seminarier med inriktning på kontaktpersonernas roll i SEKs verksamhet. Där gick vi igenom vad som förväntas av en kontaktperson och vad SEKs kansli kan hjälpa till med.

Det finns många områden SEK kan hålla kurser och seminarier om. I samband med nya seminarie- och kurs-tillfällen skickar vi givetvis ut information till dig som deltagare inom SEKs verksamhet. Du finner även informationen på SEKs hemsida under Kalendarium.

Saknar du inbjudan eller har något inom standardiseringsverksamheten som du vill att SEK ska hålla en kurs om, så är du självklart välkommen att kontakta oss via senc@elstandard.se eller 08-444 14 00.

Fukushima efter tsunamin 2011.

NÄR FÖRUTSÄTTNINGARNA PLÖTSLIGT ÄNDRAS

Hur upprätthåller man funktionen i system där okända faktorer kan ha ett avgörande inflytande? Plötsligt händer något i omvärlden. Eller också kommer förändringen smygande. Hur förbereder man sig för det?

KONSTRUKTÖREN ELLER ägaren har – som bekant – aldrig fullständig kunskap om sin anläggning eller sitt system, och är kanske inte heller helt uppdaterad. Det finns faktorer utifrån som man inte har kontroll över, eller ens känner till, och som kan ha ett avgörande inflytande på tillförlitlighet, tillgänglighet och säkerhet. När tillförlitligheten bedöms eller beräknas bortser man lätt från frågor som beror på systemets öppenhet för påverkan. För enkelhetens skull eller för att man inte känner till dem.

FUKUSHIMA

Efter Fukushima kom det i Japan fram önskemål om att man på något sätt borde ha riktlinjer för hur man hanterar sådana okända parametrar när man bedömer tillförlitligheten hos utrustningar och system. Det vore värdefullt att i en gemensam standard beskriva en metod att hantera dessa frågor.

Resultatet blev den internationella standarden IEC 62853 från IEC TC 56, Dependability. Den har

också antagits som europeisk standard och fastställts som svensk standard SS-EN IEC 62853, Tillförlitlighet i öppna system. IEC och ISO har sedan 1990 en överenskommelse om att generella standarder om tillförlitlighet och angränsande områden tas fram inom IEC.

SS-EN IEC 62853 vänder sig därför till dem som berörs av fordringarna på öppna systems tillförlitlighet och, i synnerhet, till dem som ansvarar för att de uppfylls. Den kan användas för produkter, system, processer eller tjänster med hårdvara och programvara och med hänsyn till mänskliga aspekter, under hela livscykeln.

FYRA FÖRMÅGOR

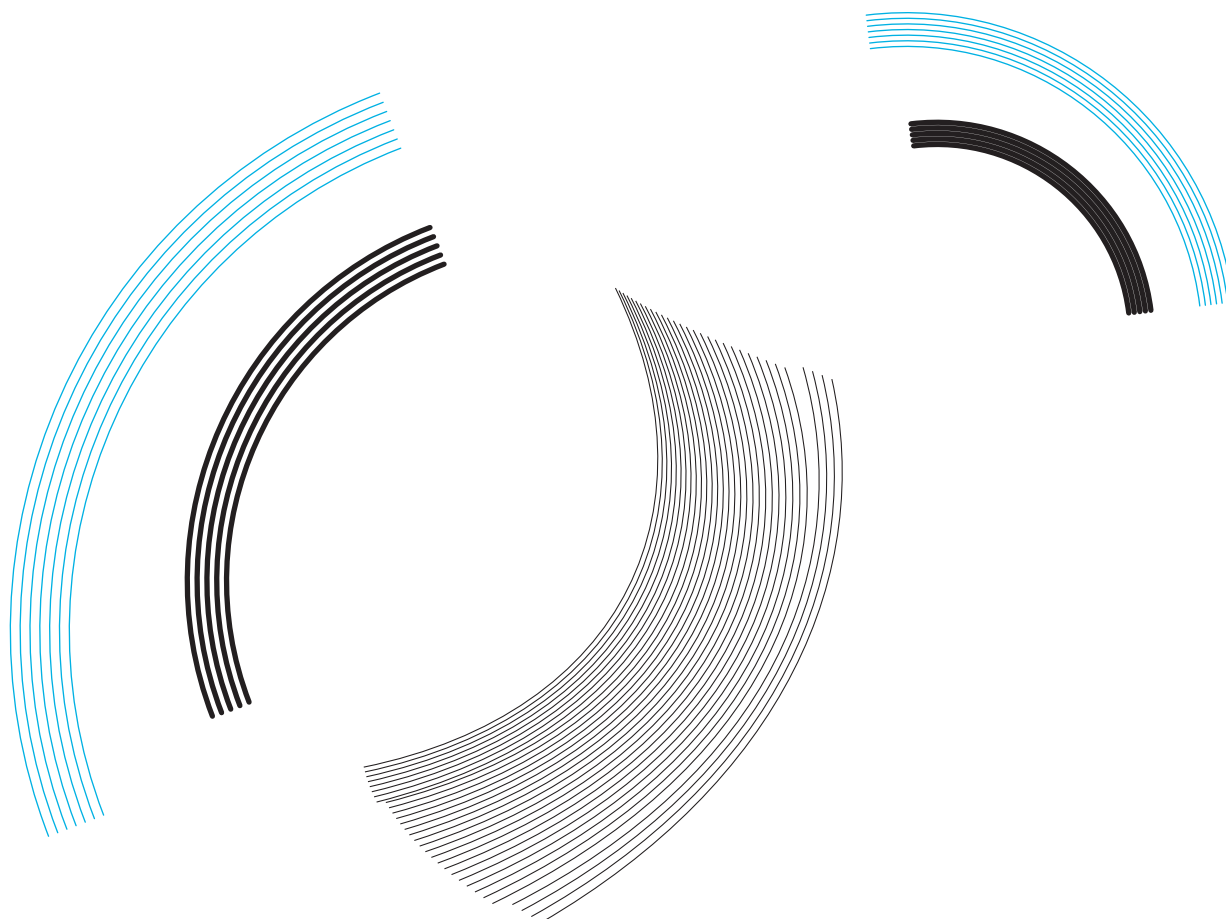
Tillförlitligheten påverkas också av förändringar som sker med tiden, som åldring, förslitning eller ombyggnader, kanske till följd av nya regelverk. Sådant är naturligtvis svårt att känna till från början och då bortser man också gärna från dem, även om de borde varit med i analysen. Systemet kan också själv inverka på omgivningen på sätt som inte tas med i en konventionell bedömning.

Öppna system är alltså sådana system där gränser, funktioner och uppbyggnad ändras efterhand och som behandlas och beskrivs olika beroende på från vilken

utgångspunkt de betraktas. Genom att närmare beskriva de förändringar som behövs för att ta hand om de förhållanden som särskilt gäller för öppna system, bygger SS-EN IEC 62853 vidare på den grundläggande tillförlighetsstandarden IEC 60300-1 (SS-EN 60300-1).

Standarden utgår från fyra sätt att se på processen, baserat på principerna i ISO/IEC/IEEE 15288:2015, Systems and software engineering – System life cycle processes. Det gäller förmågan att hantera förändringar, skapa ansvarstagande, svara på feltillstånd och bygga konsensus. De centrala avsnitten i standarden går igenom hur man granskar processens delar med hjälp av de fyra synsätten, vad som kan ingå i granskningen och varför. I informativa bilagor visas exempel på olika livscykelmodeller och hur standarden kan tillämpas på ett elnät.

THOMAS BORGLIN
SEK SVENSK ELSTANDARD

*Kristoffer Berglund, Draka Kabel Sverige AB
Foto: Privat*

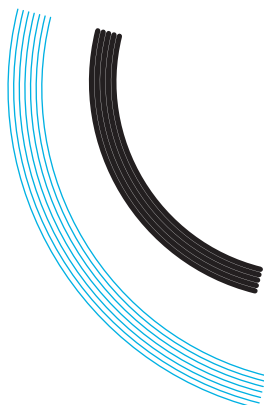
FEM FRÅGOR TILL ...

Hej Kristoffer, du arbetar som teknisk chef på Draka Kabel Sverige AB och är engagerad i SEK Svensk Elstandard och standardiseringen inom SEK TK 20, Kraftkablar och installationskablar, och SEK TK 46, Tele- och datakablar med tillbehör.

VAD ÄR AKTUELLT inom ditt standardiseringsområde just nu?

— Det som diskuteras i SEK TK 20 är för närvarande svensk mellanspänningsstandard för kabel och CPR (Construction Product Regulation). Enkelt uttryckt kan det beskrivas som de nya kraven på brandklassade kablar.

När det gäller mellanspänningsstandarden tittar vi bl a på möjligheterna att acceptera ett nytt isolationsmaterial som redan är etablerat i Europa. De svenska elnätbolagen är intresserade av materialet och vill prova detta i de svenska elnäten. Då är det viktigt att vi inom standardiseringskommittén ligger steget före och specificerar de krav som krävs för den svenska marknaden. Annars letar sig materialet in oavsett, utan att vi har kontroll på det.

För CPR så försöker vi föra in de svenska kraven från Boverket i standarderna. Vi för, tillsammans med Selcable, också en dialog med nätbolagen för att hitta en nivå som gäller för hela branschen.

Hur kom det sig att du engagerade dig i standardiseringsarbetet?

— Det föll sig naturligt då jag tog rollen som teknisk chef på Prysmian Group Sverige AB. Som världens största tillverkare av kablar är det viktigt att vi är med och driver utvecklingen i rätt riktning. Jag kommer inte medverka till att produkter av sämre kvalitet och som inte är avsedda för den svenska marknaden tas med i de svenska standarderna.

Vilka fördelar ser du med kommittédeltagande, nationellt och internationellt?

— Vi får en samsyn mellan företagen. Vi samlar experter inom flera områden som hjälps åt att ställa kraven för den aktuella marknaden. Även om vi inte alltid är överens så finns en röd tråd med vad som accepteras.

I de internationella kommittéerna representerar vi våra länder och företag. Besluten och arbetet som bedrivs där rapporteras tillbaka till de nationella kommittéerna. På så sätt kan vi anpassa vårt arbete för att bättre synkronisera med det arbete som bedrivs internationellt.

På ett rent personligt plan skapar det också möjligheter att få ett väldigt bra kontaktnät, både nationellt och internationellt.

Vilka fördelar ser du med att använda standarder?

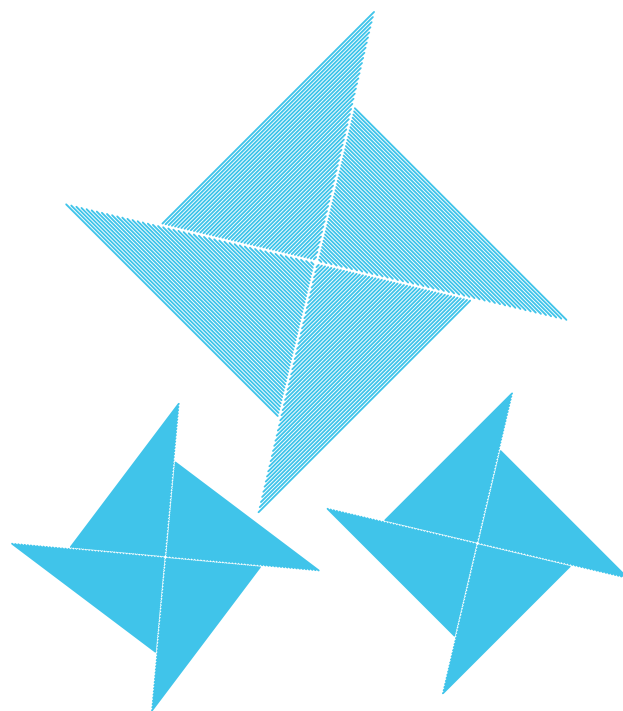
— Det är enorma fördelar. Utan en standard så skulle kunderna tvingas ha mer kunskap och själva ställa krav på de produkter de köper. Med en standard så vet kunden att, oavsett fabrikat, så får hen en produkt som är anpassad för ändamålet. Det hjälper också oss tillverkare då vi slipper skapa interna krav för all utveckling. Det skapar också en bättre tillit till våra kunder då de vet att produkten de köper och använder är utvecklad för de påfrestningar som kabeln utsätts för under sin livslängd.

Hur tror du att standardiseringen och användningen av standarder kommer se ut framåt i tiden?

— Eventuellt kommer vi tvingas bli snabbare på att anpassa oss efter de produkter och krav som marknaden ställer. Elbranschen är dock en relativt konservativ bransch vilket gör att jag inte tror att arbetet kommer förändras drastiskt.

Däremot kommer det nya produkter som vi måste ta hänsyn till. Till exempel har vi nya förutsättningar med mycket likström i näten då solcellsanläggningar och elbilar bara kommer att öka i antal. Vi ser också en ökning av LED-belysning vilket kommer förändra kraven för hur dessa installationer kommer installeras. Detta är troligen något vi får titta på relativt snart.

KRISTER ELFGREN
SEK SVENSK ELSTANDARD

ELEKTROTEKNISKA RÅDETS ANDRA MÖTE

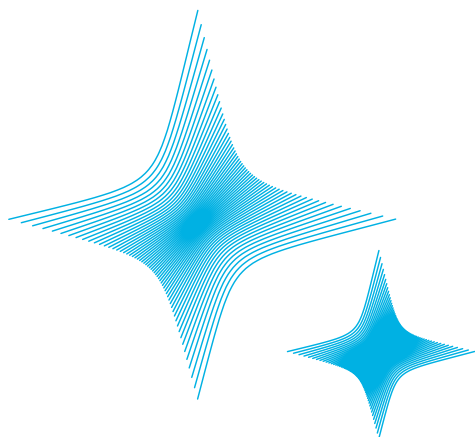
SEKs Elektrotekniska råd genomförde sitt andra möte 2020 den 15 maj. Mötet genomfördes som ett distansmöte på grund av de rådande förhållandena med Covid-19. Dagordningen avhandlade som vanligt tekniska frågor inom SEKs, CENELECs och IECs verksamheter. Speciellt förbereddes frågor och ställningstaganden inför SEKs deltagande vid CENELECs tekniska styrelsemöte (BT) den 18-19 maj samt SEKs deltagande vid IEC tekniska styrelsemöte (SMB) nummer 168 den 8-9 juni.

SEKs ELEKTROTEKNISKA råd handhar ledning och förvaltning av den tekniska verksamheten inom SEK samt fastställer och upphäver alla SEKs standardiseringspublikationer. Elektrotekniska rådet består idag av 19 ledamöter som utses av SEKs styrelse, där målsättningen är ett brett och representativt deltagande från svenska intressenter.

COVID-19

En diskussion fördes om hur den tekniska verksamheten påverkas av Covid-19 på kort respektive lång sikt. I det korta perspektivet är det främst de fysiska mötena som påbjuder viss inkörning till att genomföra distansmöten fullt ut. Den samlade bilden var att genomförandet och erfarenheterna från distansmötena blir bättre och bättre. På längre sikt, och beroende på hur lång tid de mer samhällspåverkande åtgärderna av Covid-19 fortgår, kommer med största sannolikhet en påverkan att ske både inom det tekniska arbetet och inom det ekonomiska området med lägre expertdeltagande och neddragningar inom olika standardiseringsprojekt.

Elektrotekniska rådet uppmanade SEKs kansli och alla rådets ledamöter att noga samtala utvecklingen av Covid-19-pandemin samt att samla på sig erfarenheter

inför det kommande höstmötet där ärendet åter ska diskuteras.

INSTÄLLT IEC GM 2020 I STOCKHOLM

Det konstaterades kort att IECs årsmöte, som skulle ha genomförts i Stockholm i början av oktober, har ställts in på grund av Covid-19-pandemin. Årsmötet kommer istället att arrangeras som ett mycket begränsat arrangemang där endast management-möten kommer att hållas.

SEK och IEC kommer tillsammans att vara behjälpliga för alla de kommittéer, med 47 st TC/SC-plenarmöten inplanerade, som egentligen skulle haft möte under Stockholmsarrangemanget.

FÖRENKLING AV ARBETSORDNINGARNA

Inom SEKs tekniska verksamhet finns arbetsordningar som ger riktlinjer för arbetet. Varje deltagande ledamot och expert inom SEKs tekniska verksamhet måste godkänna arbetsordningen för deltagande inom SEKs tekniska verksamhet.

Under årens gång och med utvecklingen av nya grupper, främst inom IEC, har flera olika arbetsordningar tagits fram för att täcka verksamhetens förändrade struktur.

När IEC nu till större del även börjar använda sig av den relativt nya projektkommittéstrukturen (PC) har man inom Elektrotekniska rådet beslutat att en gemensam och mer allmän arbetsordning ska tas fram för SEKs tekniska verksamhet som täcker befintliga grupper och kommittéer men också tar höjd för nya grupper inom den tekniska verksamheten. Arbetsordningen ska arbetas fram under 2020.

NYTT IEC-SEKRETARIAT

Sverige har, genom SEK och i hård konkurrens med Italien och Kina, erhållit sekretariatet för IEC TC 36 Insulators.

Elektrotekniska rådet bekräftade tillsättandet av sekreterare, Dan Windmar, ABB-STRI, och assisterande sekreterare, Ingvar Eriksson, SEK. Ordförandeskapet av TC 36 innehas av Tyskland och kommittén har 20 pågående projekt med 15 olika arbetsgrupper registrerade.

NYA SPEGLINGAR AV KOMMITTÉER

Inom den europeiska standardiseringen har man etablerat flera kommittéer som är gemensamma för CEN-CENELEC. När en gemensam kommitté etableras tilldelas den att ledas av en av organisationerna. En av de gemensamma kommittéerna som leds av CENELEC är CEN/CLC/JTC 4 "Services for fire safety and security systems". Kommittén håller nu på att ta fram sin första standard, varför den också bör speglas i den svenska verksamheten genom SEK.

Elektrotekniska rådet beslutade att SEKs befintliga tekniska kommitté 79, Larmsystem, ska bli ansvarig för arbetet inom CEN/CLC/JTC 4.

TK IoT, Sakernas Internet, accepterade Rådets förfrågan att ansvara för den nya systemkommittén inom IEC, Communication Technologies and Architectures, (SyC COMM). TK IoT förordar också ett P-medlemskap av den nya kommittén.

BORTTAGANDE AV ÖVERSÄTTNINGSTIDEN UNDER CDV-STADIET

Vid det föregående mötet diskuterades SMB-ärendet om borttagandet av den sex veckor långa översättningstiden inom CDV-stadiet. SEKs intressenter hade en tydlig inställning till att översättningstiden borde tas bort. På den andra planhalvan kämpade främst Frankrike, Tyskland och Japan för bevarandet av översättningstiden.

Under SMB-mötet fördes en lång diskussion om för- och nackdelar med översättningstiden där de större länderna, med stöd av också Storbritannien och Australien, argumenterade för att översättningstiden skulle finnas kvar och att man istället skulle ta ett större helhetsgrepp om hela standardiseringsprocessen, inkluderande även tiden och arbetet som utförs inom IECs huvudkontor, Central Office.

SMB beslutade att översättningstiden ska kvarstå tills vidare medan man ska göra en större och mer övergripande utredning för att förbättra och effektivisera IECs standardiseringsprocess.

KINESISKT FÖRSLAG TILL NY IEC-KOMMITTÉ

Kina hade inkommit med ett nytt förslag till en IEC-kommitté inom området för "Robotics for electricity generation, transmission and distribution systems". Ärendet är ute på remiss inom SMB-medlemmarna för att skaffa en första uppfattning om förslagets betydelse.

Inom SEK anses förslaget vara alltför nischat för att skapa en ny kommitté, istället anser man att ett nerskalat förslag mycket väl kan passa in i en befintlig kommitté, förslagsvis IEC TC 78, Live working.

SEKs intressenter lyfter möjligheten för ett bredare och mer övergripande IEC-arbete inom området för "autonoma system för elektriska applikationer" där gemensamma aspekter för olika typer av autonoma områden och applikationer samordnas. Exempel på övergripande arbeten är informationssäkerhet, etiska aspekter, systemarkitektur och systemsamordning.

FRAMTIDA TEKNISKA OMRÅDEN INOM IEC

SMB arbetar med olika strategiska grupper (Strategic Groups, SG) inom områden som anses viktiga och långsiktiga för IECs tekniska verksamhet. SG 11 med namnet "Hot Topics" arbetar för att lokalisera nya tekniska framtidsområden som kan anses viktiga för IEC. SG 11 har nu presenterat en lista med områden där man anser att IEC antingen kan göra mer arbeten eller starta nya projekt.

- Energy efficiency via electrification of transportations and autonomous systems
- Electrification within renewable energy sources
- Next generation virtual technologies
- Next generation batteries and storage
- Smart systems, focus on interaction, interoperability and semantic systems
- Risk management
- Climate Change

Listan ansågs stämma väl överens med de områden som Elektrotekniska rådet tidigare diskuterat med avseende på SEKs verksamhet

- Förnybar energi, och då särskilt elbilar (hållbarhet)
- Satsningar på ökat deltagande i kommittéverksamheten (jämförbarhet)
- IoT, inkluderande även AI och autonoma system (digitalisering)
- Arbetet inom IECs IT-utveckling (digitalisering)

SG 11-områdena kommer att diskuteras vid det kommande SMB-mötet. Elektrotekniska rådet ansåg listans alla punkter vara intressanta men framhöll särskilt batteriområdet och autonoma/digitala system som närliggande och viktiga framtidsområden.

FNs 17 HÅLLBARHETSMÅL

SMB har utarbetat en strategi för att bättre fånga upp den tekniska verksamhetens arbete inom FNs 17 olika hållbarhetsmål (Sustainable Development Goals, SDG). Konkret kommer det att innebära att IECs kommittéer vid startande av nya projekt (NP) samt vid avrapportering till SMB ska försöka identifiera arbeten som täcks av något eller några av de 17 hållbarhetsområdena.

IEC har under en längre tid skaffat sig erfarenhet och kunskap inom SDG-arbetet som samlats på IECs hemsida, www.iec.ch/SDG.

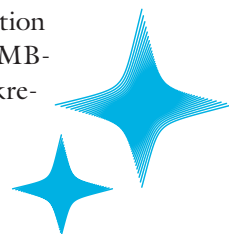
Den av SMB utarbetade strategin kommer att överlämnas till IECs styrelse (Council Board, CB) för att förfinas och förhoppningsvis antas som en övergripande IEC-strategi för arbetet med SDG-målen.

IEC-SEKRETARIAT

I arbetet med större jämlikhet och en ökad regional balans har det under en tid inom SMB diskuterats om man ska förändra nationalkommittéernas ansvar för kommitte-sekretariaten. Bland annat har det diskuterats om ett tidsbegränsat ägande och/eller att två medlemsländer skulle kunna dela på ett ägandeskap.

För att bättre undersöka möjligheterna om en ökad balans inom sekretariaten tillsatte SMB tidigare en ad hoc-grupp (ahG 86). Gruppen har nu inkommit med ett antal rekommendationer och det kan konstateras att området är av mycket känslig natur där flera länder har en negativ inställning till både ett tidsbegränsat sekretariat och till att dela sekretariaten med andra medlemsländer. Gruppen rekommenderar därför att diskussionerna ska fortsätta på SMB-nivå med nya förslag till ökad balans av sekretariat.

Några rekommendationer som man ändå kunde enas om och som Elektrotekniska rådet stödde var att en formalisering av rollen som assisterande sekreterare skulle ske och att man även förordar assisterande sekreterare från andra medlemsländer. En annan rekommendation som man enades om inom gruppen var en bättre SMB-process för kontroll att medlemsländerna sköter sekre-

tariatåtagandena enligt de regler som finns stipulerade i IEC/ISO-direktiven, del 1.

Ärendet kommer med all säkerhet att diskuteras vidare inom SMB och vi återkommer när mer finns att avrapportera framöver.

CENELEC-VERKSAMHETEN

CEN-CENELEC har inför EU kommissionens (KOM) årliga standardiseringsprogram 2021 skickat in synpunkter på områden som bör omfattas av programmet. Listan omfattar bland annat standardiseringsarbeten inom följande områden som berör alternativt kommer kunna beröra CENELEC-arbetet

- Estimation of the energy of arcs in low-voltage installations.
- EMC for large/distributed systems in residential environment.
- Battery recycling.
- Artificial Intelligence (AI), Cybersecurity, Internet of Things (IoT).
- Blockchain & Distributed Ledger Technologies (DLT).
- Big Data access.
- Digital Twin.
- Quantum communication and computing (new technology).
- Plastics recycling, a) Hydrogen, a) Storage and distribution, b) Injection in the gas network
- European health and efficiency / effectiveness of health systems and health indicators
- Advanced medical devices and diagnostic devices for rapid diagnosis
- Hyperloop systems (new technology)
- Automotive and E-Mobility, technologically advanced infrastructures.
- Covid-19 related – Security of the citizen, emergency management and conversion of productive activities in case of public emergencies

Flera områden kommer troligtvis att diskuteras mellan KOM och CEN-CENELEC under hösten för att på ett effektivt och prioriterat tillvägagångsätt inkludera möjliga standardiseringsprojekt för KOMs arbetsprogram för standardiseringen 2021.

FRAMTAGNING AV EN NY CEN-CENELEC-STRATEGI 2030

Som kan läsas i en separat artikel av detta magasin har arbetet med CEN-CENELECs nya strategi kommit så

långt att ett färdigställt förslag ska diskuteras vid organisationernas styrelsemöten i juni. Om underlaget godkänns ska det därefter skickas ut till alla medlemsländer för påseende och eventuella synpunkter.

Tidplanen är att strategin ska godkännas vid årsmötena i november och införas från och med 2021.

KOMMANDE MÖTE MED ELEKTROTEKNISKA RÅDET

Nästa möte med Elektrotekniska rådet sker fredagen den 18 september 2020, som ett förberedande möte inför CENELEC BT-mötet nr 166 den 29-30 oktober och SMB-möte nr 169 den 9 november.

SEKs kommittéer och andra intressenter inom SEKs verksamhet med ärenden av intresse för Elektrotekniska rådet uppmuntras att kontakta SEK via thomas.korssell@elstandard.se, alternativt SEK kansli, senc@elstandard.se, 08-444 14 00.

THOMAS KORSELL
SEK SVENSK ELSTANDARD

SMART, AVANCERAD VÄGBELYSNING

Det händer mycket intressant idag inom belysnings-teknik och belysningsstyrning. Det handlar inte bara om smarta hem med smarta funktioner. Även inom belysning för vägar pågår ett antal projekt på olika håll, i Sverige och internationellt. Projekten och andra studier visar klart att det finns möjlighet att spara både energi och pengar. Det handlar givetvis om att belysningen bara ska vara tänd när behov finns, till exempel när fordon eller personer är i närheten.

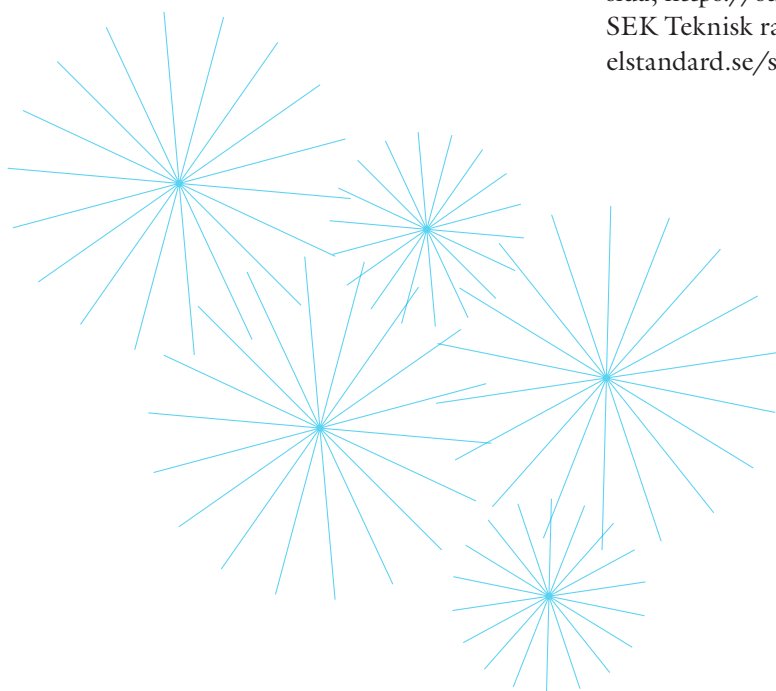
EN AV DE organisationer som jobbar med avancerad närvarostyrning på ett strukturerat sätt är Sustainable Innovation. Förutom det uppenbara att vi ska minska på energiförbrukningen, så finns många andra aspekter som tas upp i deras projekt. För att få en hållbar framtid inom området behöver vi få system med utbytbara komponenter och apparater samt struktur på vilka krav som ska ställas på system och komponenter och vilka funktioner och egenskaper som avancerad vägbelysning behöver.

I ett tidigt skede tog organisationen kontakt med SEK Svensk Elstandard för råd om hur man kan gå tillväga för att komma vidare med en standardiserad lösning. En av de delar som behövs är ett öppet gränssnitt för styrning av belysning på armaturnivå. Detta gränssnitt (API) har utvecklats från tidigare projekt och har gjorts tillgängligt via SEK Svensk Elstandard som en publikation vi kallar SEK Teknisk rapport: 15 Avancerad styrning av nätansluten utomhusbelysning (ASNU) – API-specifikation.

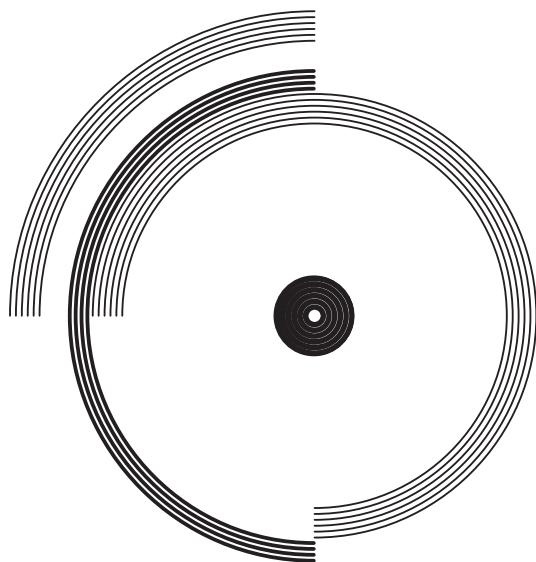
Parallellt med det svenska utvecklingsprojektet deltar också Sustainable Innovation inom standardiseringen genom en drivande roll i den arbetsgrupp inom IEC som behandlar nya förslag till standardisering inom belysningsområdet.

Läs mer om projektet på Sustainable Innovations hemsida, <https://sustainableinnovation.se>, och läs mer om SEK Teknisk rapport 15 på SEKs hemsida, elstandard.se/standard/1881201.

INGVAR ERIKSSON
SEK SVENSK ELSTANDARD

→ IEC-GUIDE FÖR ONLINE- PLENARMÖTEN

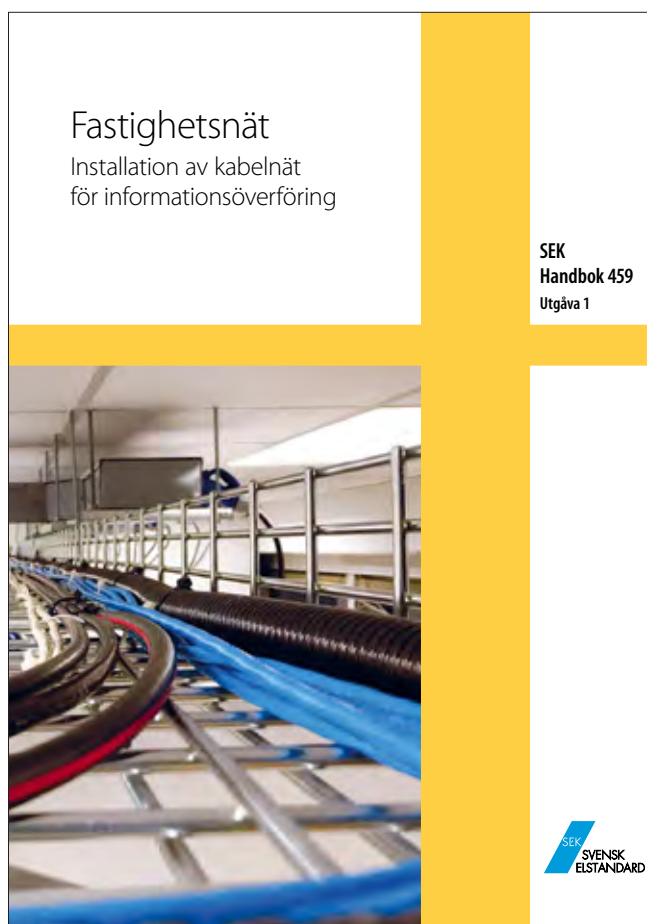
På grund av situationen med Covid-19 har IEC/SMB tagit beslut om möjligheten att bland annat genomföra fullständiga plenarmöten online. För genomförandet av sådana möten där röstningar och kommentarer ska noteras har IEC tagit fram en vägledande guide som återfinns i dokument AC/10/2020, <https://www.iec.ch/dyn/www/f?p=103:96:0>.

Guiden ger riktlinjer för bland annat

- P-medlemmars skyldigheter: Fjärranslutna deltagare vid plenarmöten i TC/SC/SyC kommittéer räknas som att uppfylla NC-skyldigheten för att upprätthålla P-medlemstatus.
- Röst- och kommentarsrätt: Distansdeltagare kan, efter begärt ord, kommentera alla punkter på dagordningen. Observera att vid vissa röstningar avkrävs att delegationschefen (HoD) ska avlägga röst eller kommentar. HoD bör därför på bästa sätt samordna kommentarer och bidrag från delegationen.
- Antal fjärrdeltagare: Antalet fjärrdeltagare är inte begränsat och detaljerade anvisningar finns i guiden gällande talordning etc vid stort antal distansdeltagare.
- Bästa förutsättningar: Distansmöten kommer att genomföras på bästa sätt och under givna förutsättningar, distansdeltagare har ingen rätt att kräva att agendapunkter revideras, återdiskuteras eller på annat sätt ändras på grund av deltagarens dåliga förbindelse eller annat hinder relaterat till deltagarens tekniska utrustning.

Mer information om online-plenarmöten finns i vägledningen AC/10/2020, som också ger rekommendationer och bästa metoder för att implementera och genomföra distansdeltaganden vid inte bara plenarmöten utan också vid arbetsgruppsmöten (MT/WG/PT) och andra gruppmöten.

Mer information om mötesguiden återfinns i dokument AC/10/2020. Om ytterligare information önskas kontakta då gärna SEK kansli via senc@elstandard.se eller 08-444 14 00.

NY SEK HANDBOK FÖR FASTIGHETSNÄT

Snart presenterar SEK den nya SEK Handbok 459 Fastighetsnät – Installation av kabelnät för informationsöverföring.

HANDBOKEN VÄNDER sig både till installatörsföretagen och till dem som offererar, planerar och genomför installationen.

En installation enligt SEK Handbok 459 är en installation med kvalitet. En viktig läsekrets är därför också beställarna, dvs fastighetsägare och byggbolag, som ska specificera installationer. Även de som beställer eller utför installationer inom industri och infrastruktur är en viktig målgrupp, särskilt i ljuset av "industri 4.0".

Handboken innehåller de senaste utgåvorna av SS-EN 50174-1, Fastighetsnät för informationsöverföring – Installation av kabelnät – Del 1: Planering och kvalitetssäkring och SS-EN 50174-2, Fastighetsnät för informationsöverföring – Installation av kabelnät – Del 2: Planering och genomförande av installation inomhus, med kommentarer, på samma sätt som till exempel i SEK Handbok 444. Den behandlar planering, kvalitetssäkring och genomförande av installationer. Alla typer av fastigheter berörs: kontor, industri, bostäder och även installationer för fastighetsfunktioner (värme, larm osv).

ANVÄNDANDET AV ZOOM

IEC och ISO använder sig av verktyget Zoom för online-möten som genomförs genom distansdeltagande. Flera medierapporter har under våren förmedlat säkerhets- och integritetsproblem i användandet av Zoom. Detta har medfört att företag har begränsat användningen av Zoom.

UNDER PÅPEKANDE från ISO/IEC har Zoom redan gjort vissa förändringar för att säkerställa ett säkrare användande. Bland annat har följande ändringar införts vid användandet av Zoom-konton genom ISO och IEC.

- Möteslösenord krävs, ett krypterat lösenord inbäddas automatiskt i möteslänken. Genom att klicka på länken tas deltagarna direkt till mötet utan att behöva skriva in lösenordet explicit.
- När man startar ett möte är skärmdelning endast aktiverad för värden. För att tillåta andra deltagare att dela sina skärmar måste värden bevilja co-host-privilegier till deltagarna under mötet (se: <https://support.zoom.us/hc/en-us/articles/206330935-enabling-and-adding-a-co-host>) Obs: Denna begränsning har praktiska nackdelar men är nödvändig enligt Zoom-rekommendationerna för att höja säkerheten och integritetsnivån.
- Tal och video är avaktiverade för mötesdeltagare vid start av ett möte. Deltagarna stängs av som standard när de går med i ett möte. Deltagarna kan sedan själva aktivera både tal och video under mötet när man själv så önskar.
- Mötet öppnas först när värden öppnar mötet. Tjänsten som möjliggjort att gå in i ett möte innan värden öppnat mötet har inaktiverats. Mötesdeltagarna kan således endast gå med i ett möte först efter att värden har anslutit sig. ISO/IEC rekommenderar mötesvärdar att ansluta sig minst 10 minuter innan mötets början.

Alla användare som laddat ned en datorversion av Zoom (s k dator klient) uppmanas att alltid använda sig av den senaste versionen av Zoom genom <https://zoom.us/download>.

Alla IEC-användare av Zoom har tilldelats ett eget konto som nås genom <https://zoom.us/signin>. Efter

inloggning till sitt eget konto kan många olika parametrar konfigureras för en optimal personlig användning av Zoom.

Alternativ

Zoom arbetar vidare för att höja säkerhetsnivån och ytterligare kryptering kommer att införas. Om man inte kan använda sig av en dator klientversion finns alternativa Zoom-anslutningar att använda sig av:

- Ringa in genom aviserat landstelefonnummer
- Använda sig av Zoom-mobilappen
- Använda sig av webbklienten genom en webbläsare

Om något av ovanstående verktyg inte skulle fungera för ett möte finns alternativet att temporärt använda sig av andra online-verktyg, om mötesdeltagarna finner detta lämpligt. Andra verktyg är till exempel WebEx, GoToMeeting, Skype, Microsoft Teams eller andra liknande online-verktyg.

Observera att ISO/IEC inte har några medel för att tillhandahålla andra online-verktyg än Zoom, och att användandet av andra lösningar i så fall helt sker på deltagarnas eget arrangemang.

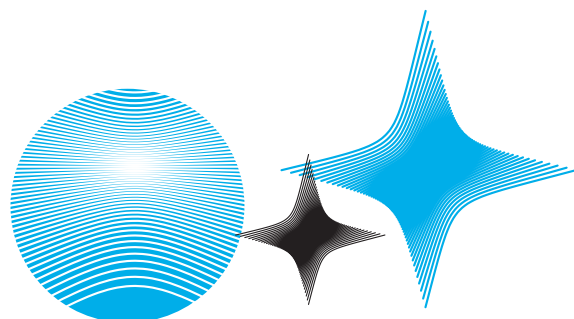
Guide och hänvisningar

En guide för virtuella IEC-Zoom-möten finns på IECs webbplats:

https://www.iec.ch/tools/pdf/zoom_guide.pdf.

Den har nyligen uppdaterats och reviderats för att ge ytterligare information om de förändrade reglerna. Den ger också praktiska tips om Zoom-användningen för de behov som ligger inom hanteringen för tekniska möten.

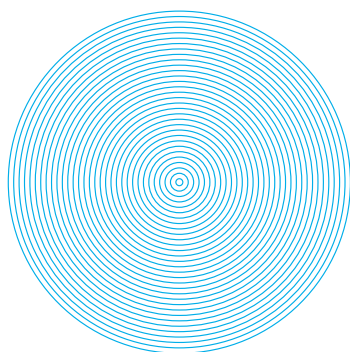
Mer information om Zoom uppdateringarna återfinns i dokument AC/17/2020. Om ytterligare information önskas om Zoom kontakta då gärna SEKs kansli via senc@elstandard.se eller 08-444 14 00.

CEN-CENELEC INNOVATION PLAN

EU-kommissionen och de europeiska standardiseringsorganisationerna CEN (Comité Européen de Normalisation) och CENELEC (Comité Européen de Normalisation Electrotechnique) har i en ny satsning precis lanserat en innovationsplan med målsättningen att stärka Europas innovations- och konkurrenskraft samt öka samverkan mellan standardiseringsorganisationer, forskare och innovatörer.

PLANEN HAR tre huvudfokus

- Att engagera forskare och innovatörer genom att erkänna bidrag från forskningen
- Att erbjuda processer som möter forskarnas och innovatörernas behov
- Att ge stöd och få erkännande av nationella och europeiska standardiseringsorganisationer

Framgångsrika och välriktade forsknings- och innovationsinvesteringar kommer i framtiden vara helt avgörande för Europas förmåga att skapa tillväxt och välstånd, och EU-kommissionen kungjorde redan inför satsningen på EU-standardiseringen/Horizon2020 följande:

"The development and implementation of research and innovation agendas through standardization is essential for the EU competitiveness. The objective is to give strong support to the market uptake of innovation, and in particular, to support standardization through research and involve innovation and science into standards."

Vanligtvis tar forsknings- och utvecklingsprojekt, som lyckas skapa framgångsrika innovativa produkter, många, många år att realisera, och i alla sådana kapitalintensiva satsningar ligger det i både företagets och riskinvesternas intresse att om möjligt få ned riskerna till ett absolut minimum. Det är här engagemang i långsiktiga standardiseringsstrategier blir så viktigt.

De europeiska standardiseringsorganisationerna tror att ett framgångsrikt genomförande först blir möjligt om nationalkommittéerna lyckas skapa ett starkt intresse och engagemang igenom hela det europeiska forsknings- och innovationssamhället. SEK Svensk Elstandard, som är Sveriges nationalkommitté inom IEC och CENELEC, kommer därför försöka få till stånd ett mer uttalat samarbete med svenska R&D-intensiva universitet, högskolor samt svenska Startups- och innovationshubbar. Ett av de mer långsiktiga målen inbegriper att informera forskare och innovatörer hur insikt i såväl standarder som standardiseringsprocesser kan vara en avgörande faktor för att lyckas omsätta sin forskning till verkligt framgångsrika innovationer.

Eller, som den erkända kanadensiska professorn Dan Breznitz tillika Fellow of the Canadian Institute for Advanced Research & Chair of Innovation Studies/ University of Toronto, och författaren till boken "Innovation and the State", under en intervju med det välrenommerade Insitute of New Economic Thinking svarade när han fick frågan: What does innovation mean to you in a most general sense?
 "In a most general sense, when I talk about innovation, I talk about innovation that leads to economic growth, which comes all the way from the point of invention to the point of continuously making better products and services people would like to buy – so, from inventing something, to the point of actually constantly making it better – and I think actually the second part might be more important."

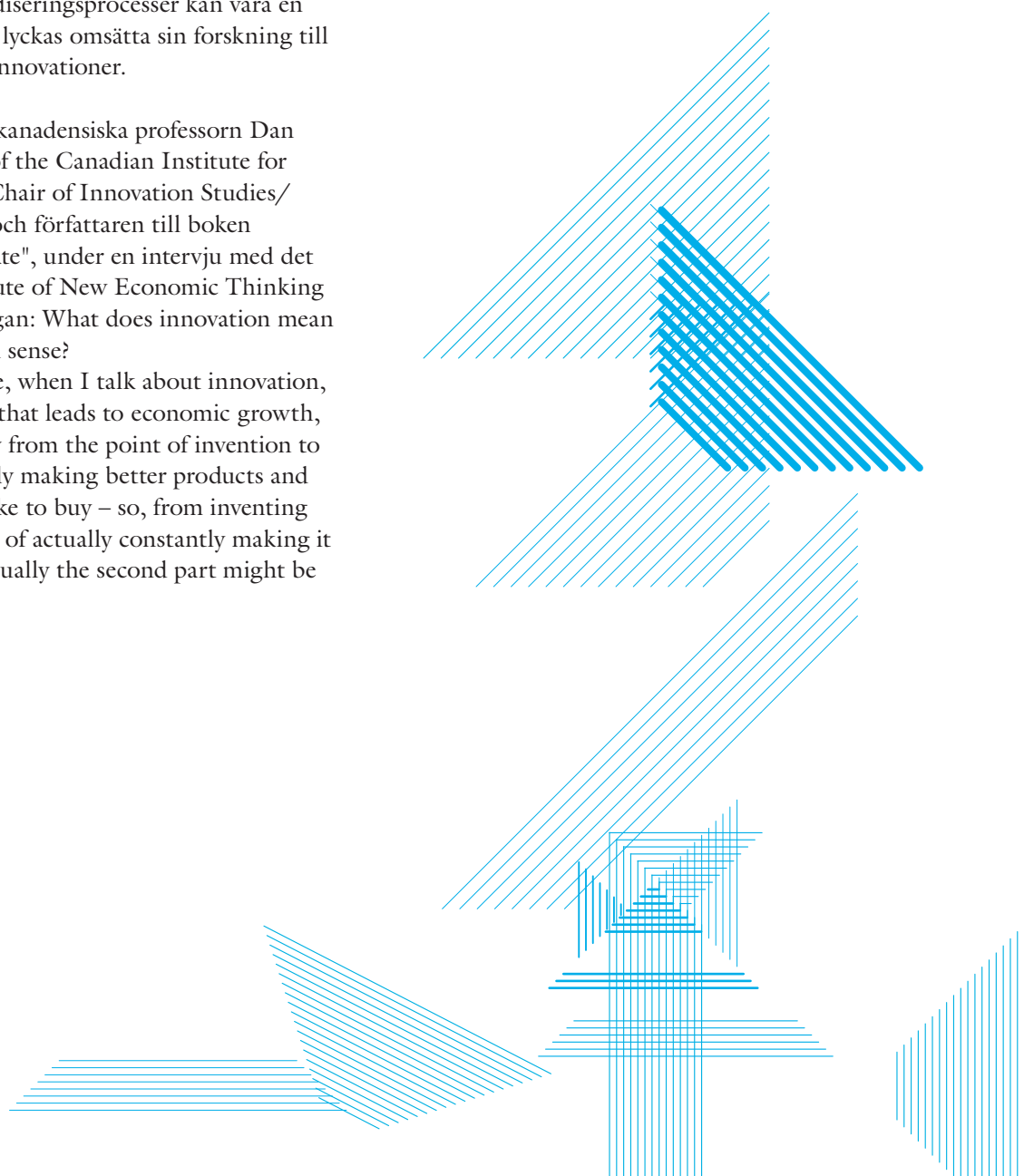
Och det är inte minst där - "...the second part..." som förståelse för standardiseringsprocesser och standarder spelar stor roll.

Intresserad av mer information kring "The CEN & CENELEC Innovation Plan"?

Kontakta Henrik Lagerström på
 henrik.lagerstrom@elstandard.se alternativt
 08-444 14 19.

Du kan också läsa mer på CEN CENELECs hemsida
<https://www.cencenelec.eu/research/InnovationPlan/Pages/default.aspx>

HENRIK LAGERSTRÖM
 SEK SVENSK ELSTANDARD

CENELEC BT 165

Den tekniska styrelsen (BT) i CENELEC, höll sitt möte nr 165 den 18 och 19 maj 2020. Den 19 maj hölls det gemensamma mötet mellan CENELEC BT och CEN BT. Den ursprungliga planen var att mötet skulle hållas på Cypern, men på grund av den pågående pandemin genomfördes mötet för första gången med alla deltagare på distans.

ORDFÖRANDE Javier Garcia Diaz inledde mötet med en rapport där han konstaterade att standardiseringsarbetet i Europa trots allt pågår med i stort sett samma tempo som före pandemiutbrottet. Cirka 80 % alla planerade möten genomförs, men på distans.

En teknisk fråga diskuterades gällande ett gammalt projekt inom CENELEC TC 64 avseende det föreslagna harmoniseringsdokumentet EprHD 60364-7-719 avseende elinstallationer för reklamskyltar. Förslaget har historiskt innehållit mest produktregler och upprepningar av fordringarna från de allmänna delarna av HD 60364-serien och av den anledningen röstats ned ett flertal gånger.

Kommittén har nu frågat BT om de får starta om projektet. Det fanns olika uppfattningar kring huruvida detta projekt egentligen är nödvändigt då det inte nått framgång på nära 10 år.

Till slut enades dock BT om att acceptera det nya projektet, men poängterade att de kommentarer som lämnats till den misslyckade omröstningen bör behandlas innan förslaget skickas ut igen på omröstning.

ERFARENHETER FRÅN COVID-19-PANDEMIN

Det gemensamma mötet inleddes med information om det nätverk som satts upp inom europastandardiseringen för att utbyta erfarenheter om den påverkan den pågående pandemin har på standardiseringsarbetet. En stor åtgärd som gjorts är att de flesta nationalkommittéer har tillgängliggjort ett urval standarder för medicintekniska produkter utan kostnad för företag som tillfälligt ställer om sin produktion. När det gäller CENELEC så gäller detta främst standarder för respiratorer. Inom CEN-området är produktfloran dock mycket större och berör främst personlig skyddsutrustning som mun- och andningsskydd samt skyddskläder.

STANDARDISERINGSFÖRFRÅGAN OM MEDICINTEKNISK UTRUSTNING

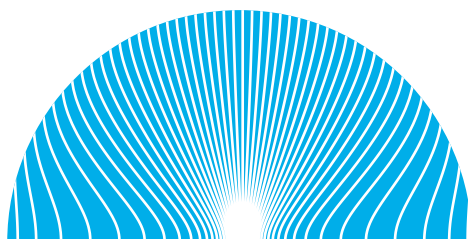
Kommissionen har gjort en förfrågan att CEN och CENELEC ska ta fram standarder som är avsedda att harmoniseras mot förordningen om medicinteknisk utrustning. Denna förfrågan har varit föremål för om-

röstning i de båda tekniska styrelserna och resultatet var att förslaget gick igenom i CENELEC, men föll i CEN. Av den anledningen diskuterades frågan vid mötet. De nationalkommittéer som varit negativa har haft som främsta argument att förfrågan är för snävt hållen och därmed riskerar europastandarderna inom området att avvika från de IEC- och ISO-standarder som gäller internationellt och som Europa vanligen antar som europastandard utan att ändra något i dem.

Mötet kom fram till att BT ska begära ett officiellt uttalande (brev) från Kommissionen där det klargörs att innehållet i standarderna inte begränsas av enbart kra-

ven i förfrågan samt att standarderna inte ska upprepa kraven i förordningen. Om detta kan uppfyllas tycks de negativa rösterna kunna undanröjas.

JOAKIM GRAFSTRÖM
SEK SVENSK ELSTANDARD

—> HÅLL UTKIK EFTER NYA SEK SHOP OCH SEK e-STANDARD!

Arbetet med SEKs nya shop och SEK e-Standard fortgår som planerat. De båda integreras helt med SEKs hemsida för att göra det enklare att hitta och köpa exakt de standarder och handböcker just du behöver.

Det är inte bara shoppen som uppdateras, utan även vår digitala abonnemangstjänst SEK e-Standard. I det nya webbverktyget kommer du på ett enkelt sett kunna favoritmarkera och söka bland dina produkter samt, om du är administratör för er lösning, lägga in olika grupper av användare för att underlätta hanteringen.

Vi tror att den uppdaterade versionen av SEK e-Standard kommer att falla väl ut – grundtanken är precis som tidigare, enkelhet!

Har du några frågor eller funderingar kring SEK Shop eller SEK e-Standard är du alltid välkommen att höra av dig till shop@elstandard.se alternativt per telefon, 08-444 14 00.

NY STRATEGI CEN-CENELEC

Redan under andra hälften av 2019 började CEN-CENELEC utarbeta en process för att ta fram en ny strategi, kallad "CEN-CENELEC Strategy 2030". Strategin ska ersätta den sedan 2017 gällande strategin kallad "CEN-CENELEC Ambition 2020".

DEN NYA STRATEGIN 2030, som ska tas i kraft under 2021, tar ett längre tidsperspektiv än de tidigare i och med att den sträcker sig fram till 2030. Under hösten 2020 kommer också en tillhörande implementeringsplan att arbetas fram för de kommande 3-5 åren.

INNEHÅLL

Den nya strategin 2030 baseras på fem huvudteman:

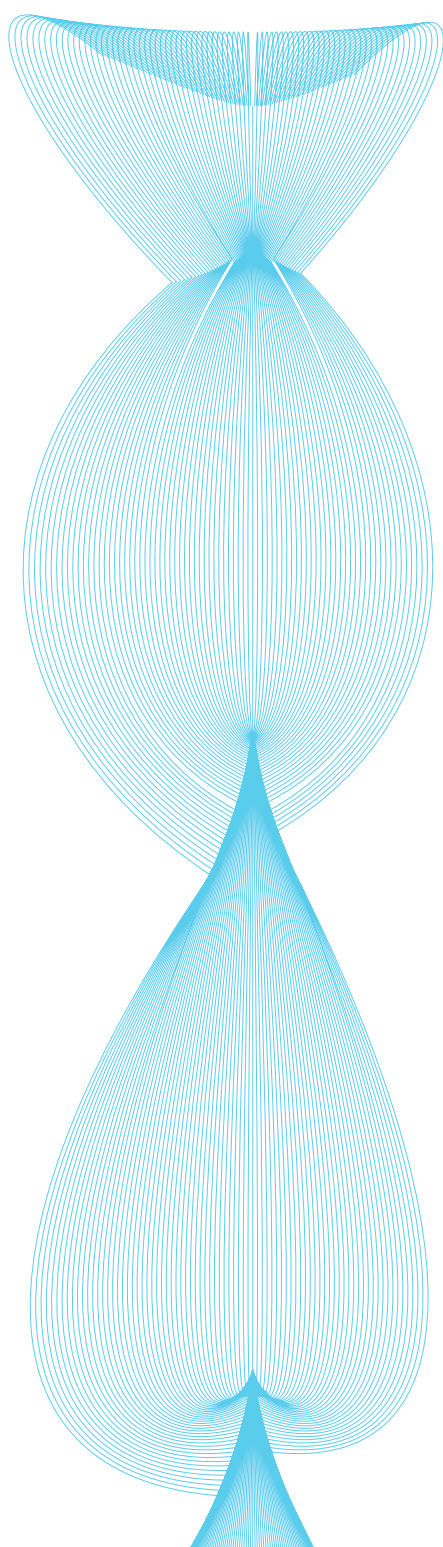
- The EU and EFTA to recognize and use the strategic value of the voluntary and market-driven European standardization system.
- Our customers and stakeholders to benefit from state-of-the-art digital solutions.
- Increase the use and awareness of CEN and CENELEC deliverables.
- The CEN/CENELEC system is the preferred choice for standardization in Europe.
- Strengthening our leadership and ambition at the international level.

De fem temana anses ha bärkraft fram till 2030 och kommer att utgöra grunden för de implementeringsplaner som kommer att knytas till strategin fram till 2030.

TIDSPLAN

Tidigare har flera konsulteringar genomförts med CEN-CENELECs medlemmar och de synpunkter och kommentarer som inkommit har under april och maj slutbehandlats. De sista finjusteringarna läggs nu till utkastet av strategin, som kommer att skickas ut till alla medlemmar efter sommaren för en slutgiltig granskning. En sista finputsning är planerad att göras i oktober innan strategin skickas ut för ett godkännande vid de planerade fullmäktigemötena i mitten av november 2020.

Efter sommaren kommer också arbetet att starta med att ta fram en tillhörande implementeringsplan, vilken är tänkt att diskuteras vid fullmäktigemötet i november för att sedermera färdigställas under början av 2021.

→ NYA MÖTESREGLER

Med tanke på den globala hälsosituationen har IEC vidtagit åtgärder för att säkerställa att hälsan och välbefinnandet för IECs deltagare på bästa sätt skyddas. I denna utmanande situation uppmuntras alla tekniska kommittéer att fortsätta sitt standardiseringsarbete så gott det går genom att använda online-verktyg i största möjliga utsträckning. IEC-kommittéer som står inför större Covid-19-relaterade utmaningar uppmanas kontakta den tekniskt ansvarige inom IEC.

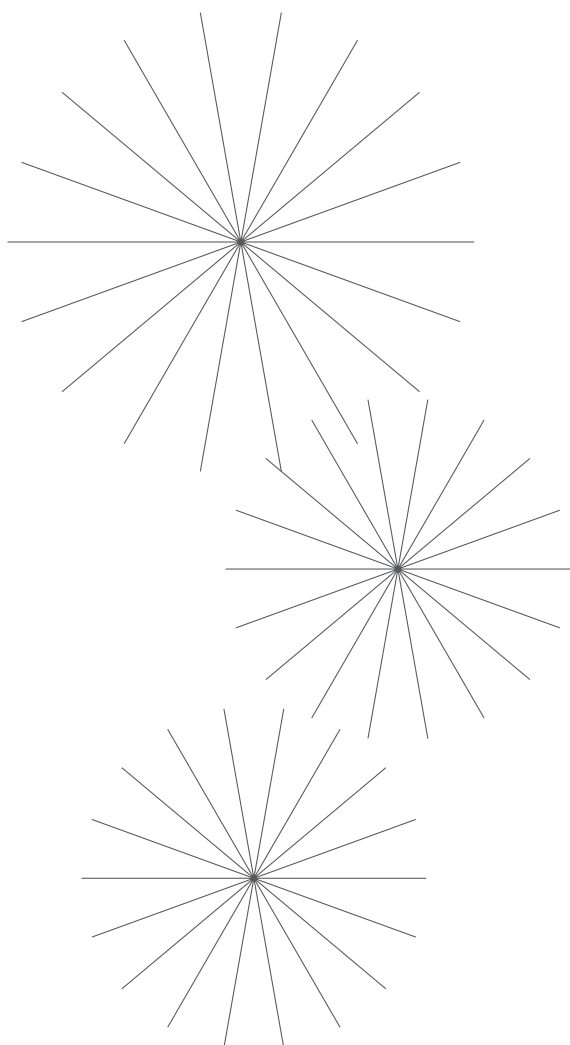
Information från olika tekniska kommittéer indikerar att ytterligare flexibilitet kan behövas, särskilt när det gäller planeringen av plenarmöten. I detta avseende uppmanas de att hänvisa till AC/10/2020 för ytterligare vägledning om fjärranslutning till plenarmöten.

SMB genomförde ett online-möte den 8 april för att diskutera den aktuella situationen och fattade då följande beslut som är tillämpliga tills vidare

- För att tillgodose den aktuella situationen om mötesbehov uppmanas de kommittéer som behöver att utforska möjligheten att hålla fullständiga online-plenarmöten.
- Kortaste tid för tillkännagivande av ett fullständigt online-plenarmöte förkortas från sex månader till åtta veckor. Om ett fysiskt plenarmöte övervägs (se AC/8/2020), kan tillkännagivandet minskas till kortast 12 veckor. Förbehållet är världens möjligheter att arrangera plenarmöten inom denna tid.
- Minsta tid för tillkännagivande av arbetsgruppsmöten (WG/MT/PT) förblir oförändrade fyra veckor.

SMB kommer kontinuerligt att se över den aktuella situationen och omprövar dessa beslut fortlöpande, senast 2020-06-30.

Mer information om mötesbesluten återfinns i dokument AC/16/2020. Om ytterligare information önskas kontakta gärna SEKs kansli via senc@elstandard.se eller 08-444 14 00.

MSB 2018 Washington	MSB 2019 Sydney	MSB 2020 Nürnberg
Artificial Intelligence (AI)	Electrification	Next Generation of virtual technologies
Smart Systems	Virtual Technologies	High performance computing (HPC)
Climate Change	Value added - Link between existing silos	Quantum computing and quantum devices
Risk Management	Medical Specific Technologies & Solutions	Next Generation Batteries & energy storage
Robotics (not AI)	Digital twin	Energy efficiency of HPC
Autonomous Control	Pace of technology	Aging population
IoT	Ethics and Privacy	Energy efficiency via electrification of transportation
Cybersecurity	New Energy solutions	Decentralization of energy
Energy (DER on-Customer side)	Small modular reactors	Infrastructure resilience from high-impact, low-frequency events
Super clusters	IIoT and Cybersecurity	Smart healthcare
Regulatory		

Tabell 1: MSBs årliga rundabordsdiskussioner om aktuella och framtida tekniska marknadsområden

"HETA" TEKNISKA OMRÅDEN

Strategigrupp för "heta" tekniska områden IECs tekniska styrelse, Standardization Management Board (SMB), har sedan något år tillbaka etablerat en strategigrupp, Strategy Group 11 (SG 11), Hot Topics, för bevakning och rekommendation av områden som är intressanta för IEC ur ett marknads-perspektiv. SG 11 har ett mycket nära samarbete med Market Strategy Board, MSB, som är IECs marknadsstyrelse som med ett långsiktigt perspektiv ska bevaka utvecklingen inom den elektrotekniska marknaden.

INOM MSB har man årligen, sedan 2018, ägnat sig åt att lista aktuella marknadsärenden enligt tabell 1 ovan.

SG 11 har i samarbete med MSB diskuterat och lyft fram de mest aktuella områdena där IEC bör förordna mer standardiseringsarbete. Dessa tolv områden är gråmarkerade i tabell 1. Med det sagt är inte övriga områdena oviktiga eller bortprioriterade utan antingen finns det redan pågående arbeten inom IEC eller så anses inte området riktigt moget ännu för att bli ett standardiseringsarbete.

De 12 områdena värderades därefter av MSB och SG 11 i relation till deras marknadspåverkan respektive standardiseringsbehov som visas i figur 1. Från denna mappning beslutade SG 11 att de sju områden som låg ovanför nivån "3,5" i standardiseringsbehov kvalificerade sig för att lyftas till SMB för vidare diskussioner. Listan av heta områden som kommer att diskuteras vid det kommande SMB-mötet i juni utgörs således av följande sju områden, utan inbördes rangordning

- Energy efficiency via electrification of transportations and autonomous systems
- Electrification within renewable energy sources
- Next generation virtual technologies
- Next generation batteries and storage

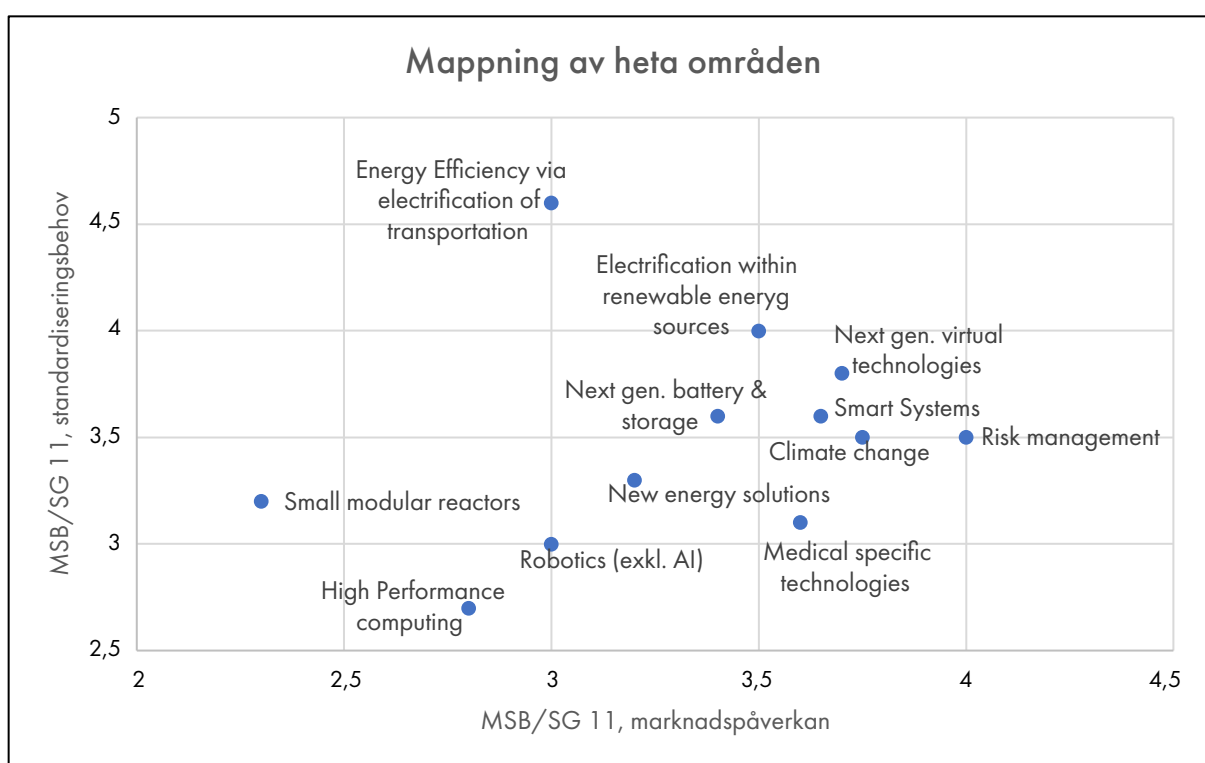
- Smart systems, focus on interaction, interoperability and semantic systems
 - Risk management
 - Climate change
- Se Figur 1 nedan.

De sju områdena med de högsta standardiseringsbehoven ses som mycket potentiella områden för att starta nya projekt eller fylla igen luckor i befintligt standardiseringsarbete.

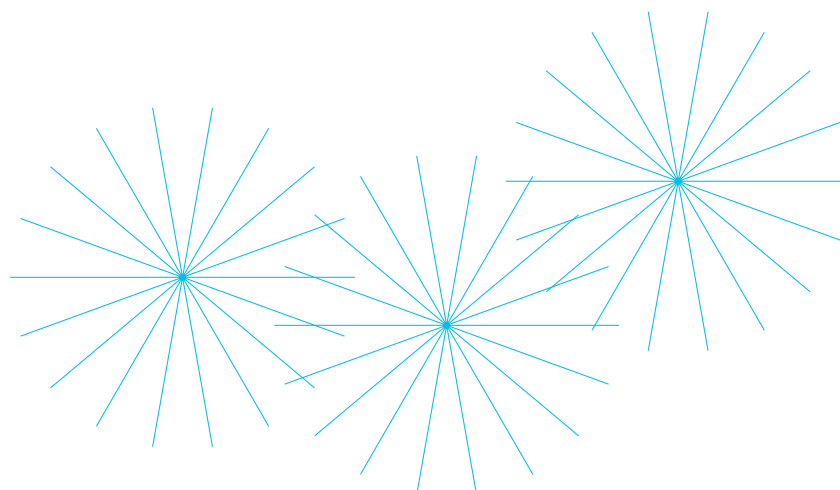
Informationen är hämtad från SG 11-rapporten, SMB/7030/R, som ska presenteras och diskuteras vid

det kommande SMB-mötet i juni 2020. Önskas mer information i ärendet eller om SG 11-rapporten, kontakta gärna SEKs kansli via senc@elstandard.se eller 08-444 14 00.

THOMAS KORSELL
SEK SVENSK ELSTANDARD

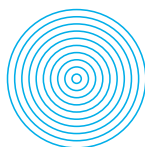
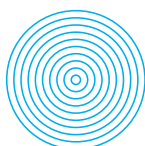
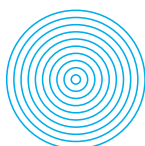
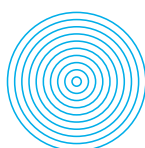

Figur 1: MSB/SG 11 mappning av de tolv mest intressanta tekniska områdena.

IEC SMB

IEC Standardization Management Board (SMB) genomförde sitt 167:e möte onsdagen den 12 februari 2020 i New Delhi, Indien. SMB är den operativa styrelsen inom IEC som handhar den tekniska kommitté- och standardiseringsverksamheten. SMB består av valda ledamöter från 15 olika medlemsländer som alla bistås av en suppleant. Vid mötet deltog deltagare från alla medlemsländer där Kina deltog via distans på grund av Covid-19. Länderna som är representerade inom SMB är Österrike, Australien, Kanada, Kina, Tyskland, Spanien, Frankrike, Indien, Italien, Japan, Sydkorea, Nederländerna, Sverige, Storbritannien, USA.

FÖRE VARJE SMB-möte hålls ett förberedande SMB/CAG-möte (Chairman Advisory Group) för att diskutera ärenden som förmodas behöva längre diskussioner. CAG-mötet den här gången hölls dagen innan SMB-mötet och alla 15 medlemsländerna närvarade. Ärenden som diskuterades under CAG-mötet var

- Den nya "vitboken" från Market Strategy Board (MSB) om "Semantic Operability" – endast för information
- Översättningsperioden under standardiseringsprocessen
- Framtiden för den speciella system-resursgruppen, "System Resource Group (SRG)"
- Arbetsbördan för medlemmarna av SMB/ahG 76 "Masterplan Implementation Plan"
- Processen för beslut om SMB-aktiviteter

De flesta av diskussionspunkterna täcks av punkter i rapporten nedan från själva SMB-mötet.

SMB/ahG 76 Masterplan Implementation

SMB har sedan en längre tid tillbaka instiftat ahG 76 för att genomföra punkterna i IECs verksamhetsplan (Masterplan) som ligger inom SMBs ansvar. Implementeringsplanen innehåller 13 olika genomförandepunkter som SMB är ansvarig för.

Vid CAG-mötet framfördes den stora arbetsbördan för de SMB-personer som är ansvariga för de 13 olika genomförandepunkterna. Då de flesta av punkterna är slutförda, eller håller på att slutföras, kommer lärdomen att dokumenteras inför kommande arbeten med nya verksamhetsplaner. Några av de kvarvarande arbetena är framtagandet av en process och ett utförande för "maskinläsbara" standarder samt att presentera en plan för "nya arbetssätt".

För att tydliggöra hur SMB arbetar och syftena med dess röstnings- och kommentarsprocess samt dess beslut och implementeringar ska ett SMB-dokument tas fram under 2020 som ska vara allmänt tillgängligt för alla intressenter inom IEC när det publiceras.

Nomineringsprocessen till rådgivande kommittéer

Då brister funnits i nomineringsprocessen till SMBs rådgivande kommittéer (Advisory Committees) beslutades om tillägg av regelverket. Enligt tidigare ska en rådgivande kommitté bestå av ungefär 15-20 medlem-

mar varav cirka 2/3 ska vara experter från tekniska kommittéer (TC/SC) och ungefär 1/3 ska vara nominerade av SMB som nationella representanter. De nya tilläggsreglerna är

- Endast en ledamot per TC/SC ska vara representerad inom en rådgivande kommitté, undantag ska godkännas av SMB
- Om en plats blir ledigt inom det nationella representantskapet ska från och med nu en nomineringskalendern gå ut till alla nationalkommittéer

I dagsläget finns sex olika rådgivande SMB-kommittéer, ACEA inom miljö, ACEC inom EMC, ACEE inom energieffektivitet, ACOS inom elsäkerhet, ACSEC inom informationssäkerhet och ACTAD inom transmission och distribution.

Ny ahG 86 inom Digital Transformer

Inom IEC återfinns flera olika arbeten inom omställningen till en mer digital värld. SMB har arbetat inom området under lång tid, där många olika grupper är aktiva, men en övergripande och horisontell strategi saknas.

Vid mötet beslutades om att etablera en ny ahG, med nummer 86, för att till junimötet inkomma med rekommendationer kring hur man bättre kan få en koordinerad och balanserad IEC strategi inom den digitala transformeringen.

System Resource Group, SRG

Diskussionerna bordlades till nästa möte i avvaktan på rekommendationerna från den nyetablerade ahG 86.

SRG är en speciell grupp bestående av personer med kunskap inom arkitekturmodeller och systemanpassningar som främst ska stödja IECs systemkommittéer. Gruppen har haft stora problem med att få genomslag och verkan inom strukturmodellen för systemkommittéverksamheten.

Översättningstid inom standardiseringsprocessen

Man har under lång tid fört diskussioner om nödvändigheten av den sex veckor långa översättningstiden inom standardiseringsprocessen i förhållande till att istället kunna publicera standarderna ett antal veckor tidigare.

Vid mötet diskuterades för- och nackdelar med översättningstiden och till slut beslutades att den sex veckor

långa översättningstiden ska vara kvar tills vidare. Istället förordades en översyn över hela standardiseringsprocessen, inkluderande IEC CO-arbetet, som istället ska genomföras för att uppnå flera åtgärder för en smidigare och snabbare standardiseringsprocess.

Samsyn mellan IEC och ISO om horisontella standarder

ISO har under det senaste året tagit beslut om en ny typ av standard som till stor del liknar de horisontella standarder som återfinns inom IEC. För att nå större enighet inom området så har IEC och ISO enats om en gemensam arbetsgrupp för att försöka utveckla en gemensam process för horisontella standarder. Gruppen ska återrapportera innan slutet av 2020.

ÄRENDEN INOM TEKNISKA OMRÅDEN

Ny projektkommitté

En ny projektkommitté (PC) med nummer 128 etablerades inom området för "Operation of electrical installations" där Frankrike gavs sekretariatet. Redan under sommaren 2019 aviserade Tyskland om detta förslag som relateras till den europeiska standarden EN 50110-1 "Operation of electrical installations".

SC 8C - sekretariat

IEC TC 8, System aspects of electrical energy supply, har på en tidigare inrådan från SMB anmodats att etablera en ny subkommitté, 8C, inom området för "Network Management". SMB noterade att så skett och tilldelade, med godkännande av TC 8, sekretariatet för SC 8C till Kina.

Rapporter från TC/SC

SMB hade före detta möte, genom korrespondens, bekräftat 51 st TC/SC-rapporter samt noterade att 5 TC/SC inte lämnat in rapporter inom den utsatta tiden av fyra veckor. De som är nationalkommittéer ansvariga för kommittéerna uppmanades att snarast åtgärda inrapporteringen.

Presentation från IEC TC 77 Electromagnetic compatibility

Sekreteraren för IEC TC 77, Klaus-Peter Bretz, framförde en presentation om arbetet inom TC 77. SMB noterade den ökande EMC-påverkan inom nya teknologier och produkter som tas fram inom det digitala området. SMB underströk också vikten av ett nära och effektivt samarbete mellan TC 77, CISPR och ACEC.

Presentation från IEC TC 122 UHV AC transmission systems

Sekreteraren för IEC TC 122, Eiichi Zaima, framförde en presentation om arbetet inom TC 122. SMB noterade den ökande efterfrågan på applikationer för högre transmissionsspänningar och att fler länder också börjar intressera sig för området inom ultrahöga spänningar. SMB poängterade också vikten av ett nära och bra samarbete med ACTAD och CIGRE.

JTC 1/SC 7 Software and systems engineering

Ordföranden för JTC 1/SC 7, Sundeep Oberoi, framförde en presentation om arbetet inom SC 7. Han uppehöll sig speciellt vid arbetet med framtagningsprocessen för maskinläsbara standarder inom området för systemtekniska applikationer. SMB noterade de framtida utmaningarna för SC 7 med bland annat konkurrensen från

andra organisationer och att få rätt experter att delta i arbetet.

Nya databaser

Inom IEC och ISO återfinns många standarder i databasformat. Inom IEC är många av databaserna föråldrade varför nya och mer modernare databaser har efterfrågats under lång tid.

IEC har nyligen etablerat en grupp för översyn av databaserna och SMB efterfrågar nu en åtgärds- och tidplan för utvecklingen av nya standarddatabaser. Ärendet ska följas upp vid kommande möte.

THOMAS KORSELL
SEK SVENSK ELSTANDARD

KOMMANDE SMB-MÖTEN 2020

2020-06-08 – MÅNDAG SMB (DAG 1, WEBBMÖTE)

2020-06-09 – TISDAG SMB (DAG 2, WEBBMÖTE)

2020-11-07 – LÖRDAG CAG (GENÈVE, SCHWEIZ – GENERAL MEETING)

2020-11-09 – MÅNDAG SMB (GENÈVE, SCHWEIZ – GENERAL MEETING)

KOMMANDE SMB-MÖTEN 2021

2021-02-22 – MÅNDAG CAG MEETING (MONTREUX, SCHWEIZ)

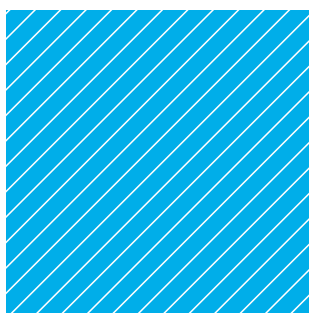
2021-02-23 – TISDAG SMB (MONTREUX, SCHWEIZ)

2021-06-13 – SÖNDAG CAG (GENÈVE, SCHWEIZ)

2021-06-14 – MÅNDAG SMB (GENÈVE, SCHWEIZ)

2021-10-15 – FREDAG CAG (DUBAI, FÖRENADE ARABEMIRATEN – GENERAL MEETING)

2021-10-17 – SÖNDAG SMB (DUBAI, FÖRENADE ARABEMIRATEN – GENERAL MEETING)

—→ NYA ISO/IEC-DIREKTIV 2020

ISOs och IECs tekniska arbeten styrs av de olika delarna av ISO/IEC-direktiven. I mitten av maj publicerades uppdaterade versioner av flera av dem.

De nya utgåvorna innehåller ändringar som har godkänts av IEC/SMB sedan publiceringen av de tidigare utgåvorna. De viktigaste förändringarna med avseende på föregående utgåvor anges i respektive förord. ISO/IEC-direktiven Del 1 och IEC-tillägget innehåller även spårändringsversioner (redline) som bör konsulteras för detaljer om specifika uppdateringar. Ett nytt dokument som innehåller en PPT-presentation har utarbetats av IEC COs tekniska avdelning med en introduktion till de viktigaste förändringarna.

De direktiv som har uppdaterats i maj 2020 är

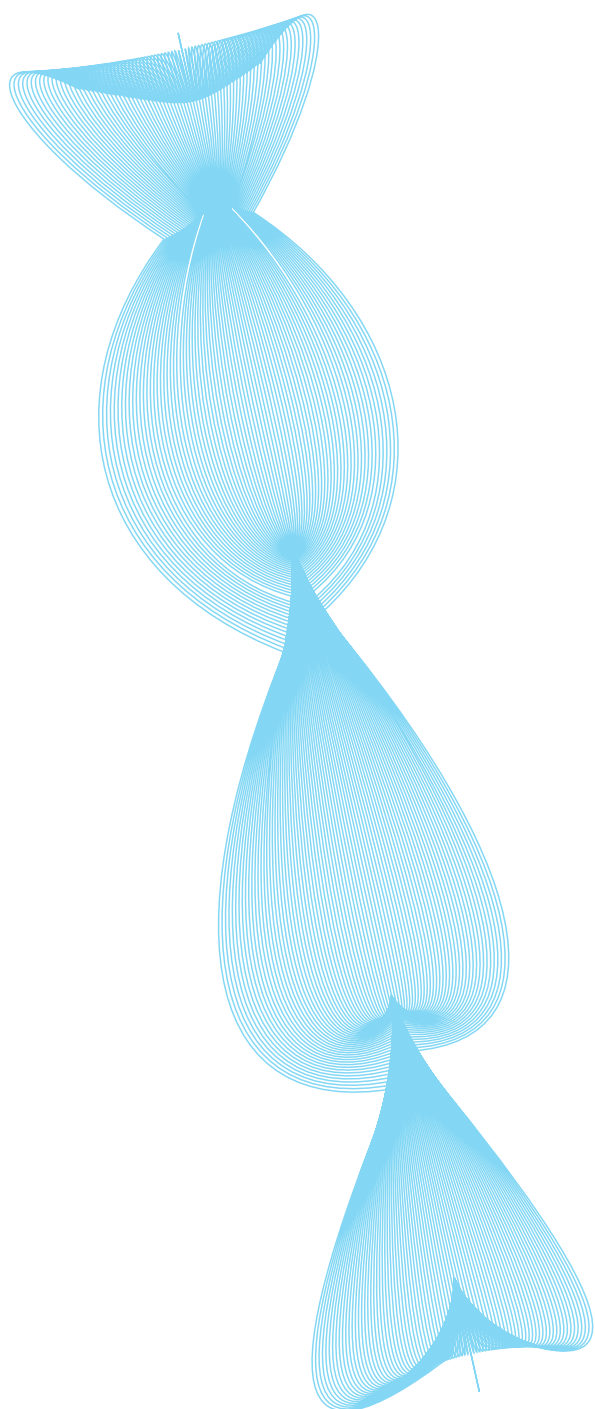
- ISO/IEC Directives Part 1:2020 (ed 16.0) + IEC Supplement:2020 (ed 14.0). Detta är en konsoliderad version som innehåller både ISO/IEC-direktiven Del 1 (ver. 16.0) samt IEC Tillägget (ver. 14.0) och tillhandahåller därför den kompletta uppsättningen av procedurregler som ska följas av IEC-kommittéer. Ändringarna från föregående utgåvor markeras i röd text.
- ISO/IEC Directives Part 1:2020 (ed 16.0), Procedures for the technical work. I denna del beskrivs de förfaranden som ska följas inom ISO och IEC vid genomförandet av det tekniska arbetet. Dokumentet innehåller den slutliga versionen och en redline-version som markerar ändringar från föregående utgåva.
- ISO/IEC Directives IEC Supplement:2020 (ed 14.0), Procedures specific to IEC. Denna del kompletterar reglerna i ISO/IEC Del 1 med förfaranden som ska följas inom IEC vid genomförandet av det tekniska arbetet. Dokumentet innehåller den slutliga versionen och en redline-version som markerar ändringar från föregående utgåva.

Nytt dokument

ISO/IEC Directives 2020, Main changes. För användarnas bekvämlighet finns en PPT-presentation som ger en översikt över huvudändringarna i del 1: 2020 och i IEC-tillägg: 2020.

Alla dokument kan laddas ned via IECs hemsida, www.iec.ch/members_experts/refdocs/.

Mer information om de uppdaterade ISO/IEC direktiven återfinns i dokument AC/19/2020. Om ytterligare information önskas kontakta gärna SEKs kansli, senc@elstandard.se eller 08-444 14 00.

Joakim Grafström

Foto: Privat

HEJ JOAKIM

Du har arbetat på SEK Svensk Elstandard i sammanlagt 15 år. Idag har du titeln Teknisk expert – Elinstallationer och skydd mot elchock, men vad gör du egentligen under arbetsdagarna?

— MINA HUVUDSAKLIGA arbetsuppgifter är att svara för och samordna standardisering inom området elinstallationer samt skydd mot elchock, såväl högspänning som lågspänning. Jag sköter sekretariaten inom SEK TK 64, Elinstallationer för lågspänning samt skydd mot elchock, och SEK TK 99, Systemkonstruktion och isolationskoordination av högspänningsinstallationer. Jag är sammankallande och deltar i ett antal internationella arbetsgrupper och kommittéer, så det blir mycket resande. På sistone har de flesta möten förstås varit med fjärrdeltagande.

Ett annat uppdrag jag har är att vara svensk representant i den tekniska styrelsen, Technical Board, inom europa-standardiseringen CENELEC. Främst innebär det arbetet att se till att internationella standardiseringsresultat implementeras som europastandard.

På hemmaplan så deltar jag i ett antal referensgrupper med nätverkande och erfarenhetsåterföring.

Vad har du för bakgrund?

Jag gick fyraårig teknisk linje på gymnasiet och fick därefter jobb som elektriker och linjemontör på Statens Järnvägar. Efter ett par år så gick jag vidare och jobbade med projektering och besiktning av el-, tele- och signalanläggningar samt lyftanordningar. I mitten av 1990-talet började jag på Elsäkerhetsverket med arbetsuppgifter om tillämpning av föreskrifter för elanläggningar. Inom standardiseringen har jag varit aktiv sedan 1997 som ledamot. År 2001 började jag arbeta på SEK. Det första jag fick ta mig an var utgåva 1 av Elinstallationsreglerna, SS 436 40 00. I nära 100 år hade elsäkerhet i elanläggningar reglerats av detaljerade myndighetsföreskrifter och nu var det dags att modernisera regelverket.

Under åren 2012 till 2016 arbetade jag för elektriska installatörsorganisationen EIO, nuvarande Installatörsföretagen, med att stödja medlemmarna, huvudsakligen elinstallationsföretag, med tillämpning av regelverken, vilket huvudsakligen involverade standarder.

Våren 2016 kom jag tillbaka till SEK med utvecklade arbetsuppgifter.

Hur kommer dina kunskaper som bäst till nytta i ditt arbete?

Förutom att jag har ett stort och brett teknikintresse så är jag också mycket intresserad av språk och att jobba med text. Det är viktiga nycklar för att kunna jobba med standardisering.

Du brukar vara ute och prata på mässor och seminarier som representant för SEK, vad gör du där?

Allt som oftast pratar jag om Elinstallationsreglerna eller någon av våra handböcker som ansluter till den standarden. Att prata inför publik är kul och ett effektivt sätt att dela med sig av kunskap till en större grupp.

Vad tycker du är bäst med att arbeta på SEK?

Att jobba med elektricitet är nog det roligaste som finns. Att dessutom få göra det och samtidigt jobba med text gör inte saken sämre.

Elektricitet är det mest effektiva sättet att flytta rörelsen i vattenfallet och kraften i blåsten samt värmen och

ljuset från solen till den plats där den ska användas – i fabriken, i bostaden och för att ladda bilen.

Jag får ibland frågan om el är energi. Svaret är enkelt, el är inte energi. Det är magi!

Vad är den största utmaningen i ditt arbete?

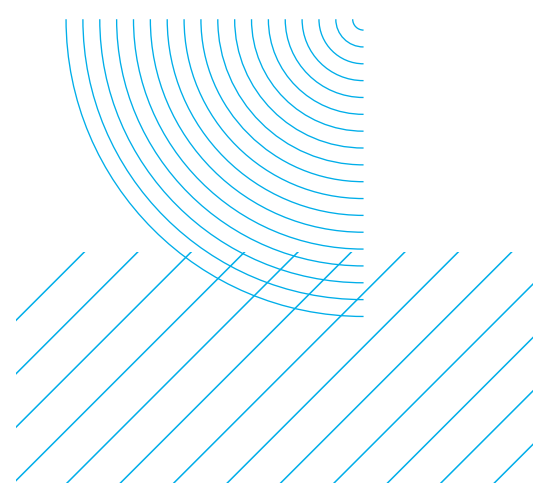
Jag brukar säga att en standardiserares i samarbete ska skriva tekniska anvisningar och omedelbart försöka missförstå det innan någon annan gör det, för att därefter justera texten så att den inte längre går att missförstå. För att lyckas med detta krävs teknisk kunskap, fingertoppskänsla, prestigelöshet och tålamod samt en diplomatisk förmåga. Kanske är tålamod och diplomatisk förmåga de allra viktigaste punkterna. Utan dem så kommer du inte långt.

Nu har vi fått veta en hel del om din roll på SEK, men vad gör du helst när du inte jobbar?

Musik är mitt största intresse, både att lyssna och att spela. Jag har spelat i olika band sedan slutet av 1970-talet. Ett par "claim to fame" är att jag har spelat på samma minifestival som bandet Yngwie Malmstens Rising Force flera år innan de var kända samt i samma deltagande i Rock-SM 1982 som Europe. Vi gick inte vidare och Europe vann hela tävlingen, så jag klippte mig och skaffade ett jobb.

I övrigt så umgås jag med familj och vänner. Familjen växer och jag blev i slutet av april morfar, då min dotterdotter Vega föddes.

HENRIK LAGERSTRÖM
SEK SVENSK ELSTANDARD

Klassning av explosionsfarliga områden

Områden med explosiv gasatmosfär

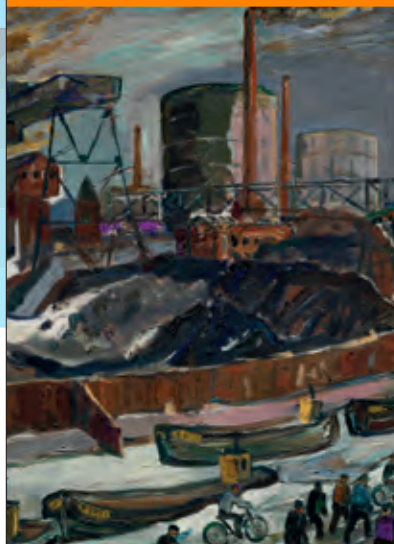
SEK
Handbok 426
Utgåva 5

SEK
SVENSK
ELSTANDARD

Elinstallationer i explosionsfarliga områden

SEK
Handbok 427
Utgåva 4

SEK
SVENSK
ELSTANDARD

OM KONSTEN

Många av handböckerna från SEK har svensk konst på omslaget. Vi återupptar nu den avbrutna serien där vi lyfter fram konstnärerna bakom.

ALBIN AMELIN var övertygad kommunist och agiterade med färg och pensel. Han var en av Sverige mest uppskattade konstnärer.

Amelin föddes 1902, studerade på Tekniska skolan i Stockholm – föregångaren till Konstfack – och debuterade med en tavla med titeln "Berusad kvinna". Hans kanske mest kända målning, "Fanor över bron", från 1936 föreställer ett demonstrationståg med röda fanor.

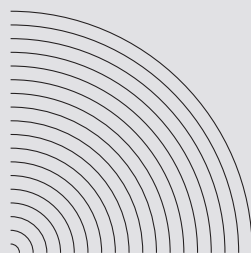
De flesta av hans verk faller inom endera av två kategorier. Den stora gruppen förställer arbetare, eller åtminstone arbetsplatser. På somliga tavlor tar man det lugnt, men på de flesta arbetas det. I stålverket, kullagerfabriken, i växthusen, på skeppsvarvet, i hamnen. Eller som på SEK handböcker 426 och 427: på gasverket i Stockholm.

Det är fiskare, smeder, sotare, textilarbeterskor, flottare, gruvarbetare och kypare. Med flera. De som byggde landet. Och som de bygger! Gestalter med kraft och intensitet och med hur mycket färg som helst. Inte undra på att Amelins konst blev populär och fann sig tillrätta både i hem och på kontor. Min farfars lillebror, konstintresserad möbelsnickare, hade en. Amelin gjorde också monumentala storbilder i samma stil: exposéer över industri, arbete och verksamhet. En pampig sådan hängde länge på framträdande plats hos Teknikföretagen. Den har idag flyttats och på den väggen hänger nu en målning som förställer Stockholm.

Den andra kategorin är blommor i vas. Lika mycket färg där, men mindre politik. De är populära på auktion. Albin Amelin dog 1975.

THOMAS BORGLIN
SEK SVENSK ELSTANDARD

FÖRÄNDRINGAR I TEKNISKA KOMMITTÉER

Vi tackar följande funktionärer för deras förtjänstfulla insatser när de nu lämnar sina poster:

ARJAN BRONSVELD

ABB AB High Voltage Products
som ordförande i SEK TK 17AC

**SEK Svensk Elstandard
önskar alla läsare en
riktigt skön sommar!**

KOMMANDE KURSER OCH WORKSHOP

4 NOV 2020

INTRODUKTIONSKURS

Introduktionsdag för nya ledamöter

HÖSTEN 2020

WORKSHOP

Workshop om kabeldimensionering

HÖSTEN 2020

FORTSÄTTNINGSKURS

Påbyggnadsutbildning för dig som aktivt deltar inom standardiseringen

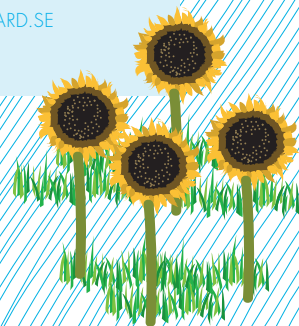
MED ANLEDNING AV DE RÅDANDE OMSTÄNDIGHETERNA OCH UTVECKLINGEN AV CORONAVIRUSET SAMT FOLKHÄLSOMYNDIGHETENS REKOMMENDATIONER HAR SEK BESLUTAT ATT STÄNGA SEKs KANSLI FÖR ALLA FYSISKA MÖTEN, I SKRIVANDE STUND FRAM TILL OCH MED DEN 30 AUGUSTI.

FÖR DE FLESTA MÖTEN ERBJUDS DISTANSDELTAGANDE, NÅGRA MÖTEN KOMMER TYVÄRR ATT STÄLLAS IN ELLER SKJUTAS PÅ TILL ETT SENARE TILLFÄLLE.

FYSISKA MÖTEN FRAMÖVER KAN I DAGSLÄGET PRELIMINÄRBOKAS PÅ SEKs KANSLI MED RESERVATION FÖR UTVECKLINGEN AV CORONAPANDEMIN OCH DÄRMED EN MÖJLIG FÖRLÄNGNING AV MÖTESBEGRÄNSNINGEN. ÖNSKAR DU BOKA ETT FYSISKT MÖTE FRAMÖVER GÖR DU ENKLAST DIN MÖTESFÖRFRÅGAN DIREKT VIA FORMULÄRET PÅ SEKs HEMSIDA, WWW.ELSTANDARD.SE/BOKA-KONFERENSNUM/.

IEC OCH CENELEC HÅLLER ÄVEN DE STÄNGT FÖR FYSISKA MÖTEN ÖVER SOMMAREN.

DU ÄR ALLTID VÄLKOMMEN ATT KONTAKTA SEKs KANSLI VIA TELEFON, 08-444 14 00 ELLER GENOM MEJL TILL SENC@ELSTANDARD.SE

AVSÄNDARE

SEK SVENSK ELSTANDARD
BOX 1284, 164 29 KISTA

E-POST: SEK@ELSTANDARD.SE
INTERNET: WWW.ELSTANDARD.SE
SEK ÄR SVENSK NATIONALKOMMITTÉ
AV IEC OCH CENELEC

SEK AKTUELLT – NR 3, 2020

ANSVARIG UTGIVARE:
THOMAS BORGLIN
REDAKTIONSKOMMITTÉ:
JEANETTE JOHEM
MARIA JAKOBSSON
SOFIE BERGH
ISSN 1400-5557

SEK SVENSK ELSTANDARD,
BOX 1284, 164 29 KISTA.
BESÖKSADRESS: KISTAGÅNGEN 16, KISTA
TELEFON 08-444 14 00

